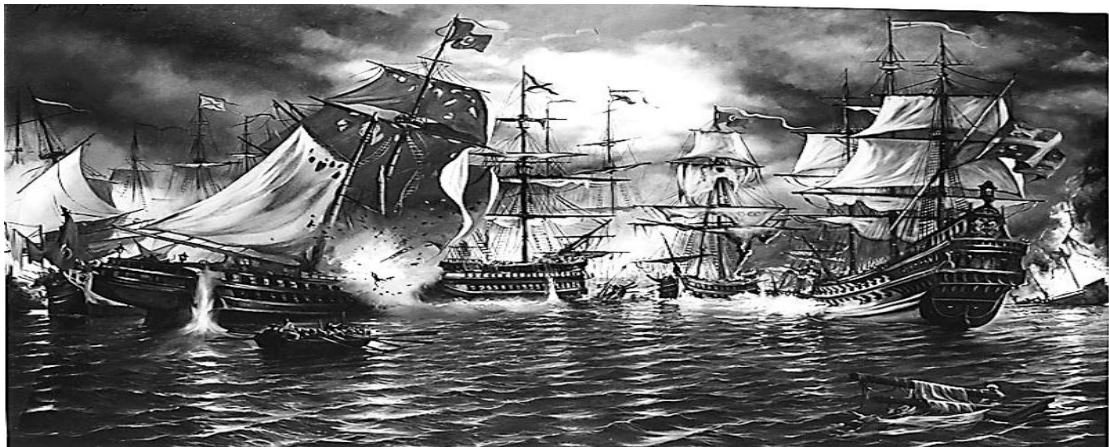

ΤΣΑΓΚΑΤΟΣ
ΜΑΝΩΛΗΣ

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤ' ΤΑΞΗΣ

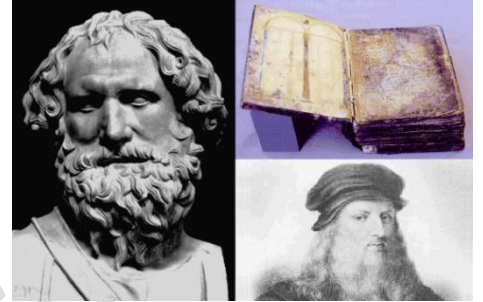
Κεφάλαιο Α1: Η Αναγέννηση και η Θρησκευτική μεταρρύθμιση

Αναγέννηση (14^{ος} αιώνας):

- ✓ Κατά τη διάρκειά της εκφράστηκαν νέες ιδέες που επηρέασαν τη ζωή του ανθρώπου.
- ✓ Εμφανίστηκε στη Β. Ιταλία (Φλωρεντία).
- ✓ Μελέτη αρχαίου ελληνικού και ρωμαϊκού πολιτισμού.

Ουμανισμός- Ανθρωπισμός (κίνημα της Αναγέννησης):

- ✓ Έμφαση στον άνθρωπο και τις ικανότητές του.
- ✓ Η γνώση έχει μεγάλη αξία.
- ✓ Η διάδοση του Ουμανισμού ευνοήθηκε από την ανακάλυψη της τυπογραφίας (Γουτεμβέργιος Ι.).
- ✓ Ανάπτυξη- άνθηση γραμμάτων & τεχνών (γλυπτική, αρχιτεκτονική, ζωγραφική).

Προσωπικότητες Αναγέννησης: Λεονάρντο Ντα Βίντσι, Μιχαήλ Άγγελος, Έρασμος, Ουίλιαμ Σαίξπηρ, Μιχαήλ Θεοβάλτες (Δον Κιχώτης), Δομήνικος Θεοτοκόπουλος (Ελ Γκρέκο), Κοπέρνικος, Γαλιλαίος...

Θρησκευτική μεταρρύθμιση (16^{ος} αιώνας):

- ✓ **Προτεσταντική μεταρρύθμιση (Λούθηρος):**
Οι προτεστάντες εναντιώθηκαν στην εξουσία και το «αλάθητο» του Πάπα και ίδρυσαν ξεχωριστή γερμανική εκκλησία.
- ✓ **Καθολική μεταρρύθμιση:**
Ίδρυση θρησκευτικών ταγμάτων- Αντίδραση της ρωμαιοκαθολικής εκκλησίας για να φέρει πίσω τους προτεστάντες.

Αναγέννηση:

- ✓ Συχνοί πόλεμοι Προτεσταντών- Καθολικών.
- ✓ Ενισχύθηκε η πίστη στη λογική του ανθρώπου (αμφισβήτηση υπερφυσικού στοιχείου).
- ✓ Αναπτύχθηκε η αρχή της αντιπροσωπευτικής εξουσίας.
- ✓ Αναπτύχθηκαν τα γράμματα και οι τέχνες.

Ερωτήσεις

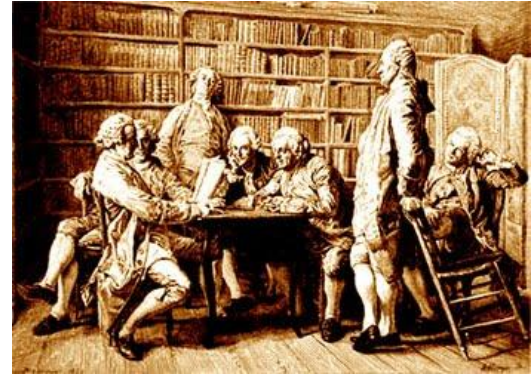
1. Τι γνωρίζετε για την Αναγέννηση;
2. Τι ήταν ο Ουμανισμός και τι διακήρυττε; Από ποιο γεγονός ευνοήθηκε η διάδοσή του;
3. Ποιες ήταν μερικές από τις σημαντικότερες προσωπικότητες της Αναγέννησης;
4. Τι ήταν η Θρησκευτική μεταρρύθμιση και σε ποιες φάσεις διακρίνεται;
5. Ποια ήταν τα γενικά χαρακτηριστικά της περιόδου της Αναγέννησης;
6. Ποια θεωρείται η πρωτεύουσα της Ευρωπαϊκής Αναγέννησης;

Κεφάλαιο Α2: Από τις Γεωγραφικές Ανακαλύψεις στο

15^{ος} & 16^{ος} αιώνας ⇒ **Εποχή γεωγραφικών ανακαλύψεων**: Θαλασσοπόροι ανακαλύπτουν νέες περιοχές στη γη με τη βοήθεια και της μαγνητικής πυξίδας

Θαλασσοπόροι:

1. Βαρθολομαίος Ντιάζ ⇒ Αιρωτήριο Καλής Ελπίδας
2. Βάσκο Ντα Γάμα ⇒ Ινδικός Ωκεανός
3. Μαγγελάνος ⇒ Έκανε τον περίπλου (γύρω) της γης
4. Χριστόφορος Κολόμβος ⇒ Ανακάλυψη Αμερικής (1492)

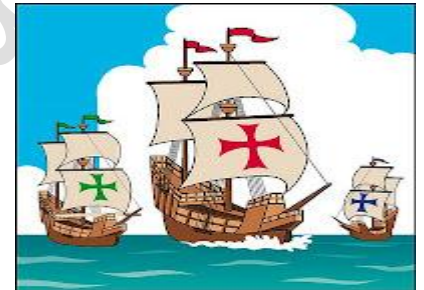

Αποτελέσματα Ανακαλύψεων:

- Ανάπτυξη εμπορίου
- Εισάγονται νέα είδη διατροφής
- Ίδρυση αποικιών στις νέες περιοχές
- Δουλεία (σιλαβιά-εκμετάλλευση) των Ιθαγενών κατοίκων από τους νέους κατακτητές

Ανάπτυξη εμπορίου ⇒ Γέννηση του Καπιταλισμού

1. Ίδρύθηκαν νέες τράπεζες και βιοτεχνίες
2. Νέες τεχνικές στη γεωργία (λίπασμα)
3. Εισήχθη η καλλιέργεια καλαμποκιού και πατάτας
4. Οι Ευρωπαίοι αποικούν νέες συνήθειες (καφές, καπνός)
5. Περιορισμός βασιλικής εξουσίας
6. Σεβασμός στους νόμους

Τριακονταετής πόλεμος: Έχασε τη ζωή του το 1/3 των κατοίκων της Γερμανίας

Διαφωτισμός (18^{ος} αιώνας) ⇒ Πνευματικό κίνημα (Ξεκίνησε από την Αγγλία και μετά εξαπλώθηκε στη Γαλλία) (**Διαφωτιστές**: Βολταίρος, Ρουσσώ Λοκ κ.α.)

Αρχές Διαφωτισμού:

- Αμφισβητήθηκαν οι δεισιδαιμονίες (η υπερφυσική- θείκη εξήγηση των γεγονότων)
- Η Παιδεία μόνο μπορεί να φωτίσει τον άνθρωπο και να αναγνωρίσει τα δικαιώματά του
- Ελευθερία- Ισότητα- Ανεξιθρησκία (καθένας να μπορεί να πιστεύει σε όποια θρησκεία θέλει)
- Εναντίωση στη θανατική ποινή, τα βασανιστήρια, τη δουλεία και τον πόλεμο

Επιτεύγματα Διαφωτισμού:

1. Ανάπτυξη φυσικών επιστημών & ιατρικής: ηλεκτρισμός- μπαταρία (Βόλτα), νόμος βαρύτητας (Νεύτων), εμβολιασμός
2. Ανάπτυξη λογοτεχνίας, τέχνης & μουσικής (Μπαχ, Μότσαρτ)

Ερωτήσεις:

1. Ποιες ήταν οι σημαντικότερες γεωγραφικές ανακαλύψεις των Ευρωπαίων;
2. Ποια τα αποτελέσματα των γεωγραφικών ανακαλύψεων του 15^{ου} & 16^{ου} αιώνα;
3. Ποια τα κύρια χαρακτηριστικά του καπιταλισμού;
4. Τι ήταν ο Διαφωτισμός; Από πού ξεκίνησε; (Ανάφερε κάποιους Διαφωτιστές).
5. Ποιες ήταν οι αρχές του Διαφωτισμού;
6. Ποια τα κύρια επιτεύγματα του Διαφωτισμού;
7. Τι είναι η ανεξιθρησκία;
8. Τι έγινε στον Τριακονταετή πόλεμο;

Κεφάλαιο Α3: Η Αμερικανική και η Γαλλική Επανάσταση

Αμερικανική Επανάσταση (1776): Οι άποικοι του Νέου Κόσμου επαναστάτησαν εναντίον των Βρετανών (οι επαναστάτες ήταν ενάντια στη βασιλεία), διεκδικώντας την ανεξαρτησία τους ⇒ Σχηματισμός Η.Π.Α (Διακήρυξη αμερικανικής ανεξαρτησίας).

Γαλλική Επανάσταση (1789): Εποχή Λουδοβίκου ΙΣΤ' (16^{ος})

Αίτια:

1. Οικονομική κρίση (φτώχεια)
2. Κοινωνική ανισότητα

Γενική Συνέλευση των Τριών Τάξεων (κληρικοί, ευγενείς και αστοί) ⇒ Οι αστοί άρχισαν να διεκδικούν την εξουσία από τους ευγενείς ⇒ Ο λαός και οι χωρικοί εξεγέρθηκαν.

Διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του πολίτη: Ελευθερία- Ισότητα- Αδελφότητα

1. Η εξουσία πηγάζει από το λαό και όχι από τον μονάρχη
2. Η εκκλησιαστική περιουσία δόθηκε στο κράτος
3. Καταργήθηκαν φόροι
4. Η Γαλλία χωρίστηκε σε νομούς, επαρχίες και κοινότητες
5. Ψηφίστηκε φιλελεύθερο σύνταγμα (1791- περιοριζε τις εξουσίες του βασιλιά)
6. Δόθηκε δικαίωμα ψήφου στους «νεργούς» πολίτες (όχι στις γυναίκες)

Καθεστώς Τρομοκρατίας (Ριζοσπάστες) ⇒ Χιλιάδες πολίτες εκτελέστηκαν (Ανάμεσα τους και ο Λουδοβίκος και η Αντουανέτα).

Ναπολέον Βοναπάρτης ⇒ Έγινε αυτοκράτορας

- Έκανε μεταρρυθμίσεις
- Πολέμησε τους εχθρούς της Γαλλίας (20 χρόνια)
- Κατέλαβε το μεγαλύτερο μέρος της Ευρώπης
- Οι πόλεμοι σταμάτησαν το 1815 (Βατερλό)

Ερωτήσεις:

1. Γιατί έγινε η Αμερικανική Επανάσταση;
2. Ποια ήταν τα αίτια που οδήγησαν στη Γαλλική Επανάσταση;
3. Τι συνέβη στη Γενική συνέλευση των τριών τάξεων;
4. Τι ορίστηκε στη Διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του πολίτη;
5. Πώς ενήργησε το καθεστώς της Τρομοκρατίας;
6. Τι ενέργειες έκανε ο Ναπολέων όταν έγινε αυτοκράτορας;
7. Ποιες ομοιότητες παρατηρείτε ανάμεσα στη γαλλική και την αμερικανική επανάσταση;

Κεφάλαιο Β1: Η κατάκτηση της ελληνικής χερσονήσου

1453 ⇒ Άλωση Κωνσταντινούπολης από τους Οθωμανούς Τούρκους.

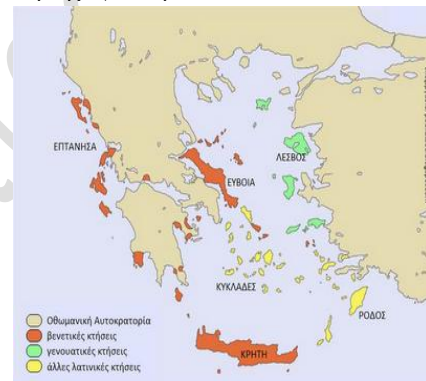
Οθωμανοί ⇒ Κατέκτησαν σχεδόν ολόκληρη την ελληνική χερσόνησο (εκτός από τα Ιόνια νησιά).

Ιόνια νησιά: Τα κατείχαν οι **Βενετοί** (έως το 1797), μετά οι **Γάλλοι** και στη συνέχεια πέρασαν στα χέρια των **Άγγλων**.

Τουρκοκρατία: Η περίοδος που ξεκινάει από την κατάκτηση της ελληνικής χερσονήσου (μέσα 15^{οο} αιώνα) μέχρι την επανάσταση του 1821.

Μεταβολές:

1. Δημογραφικές (μείωση πληθυσμού), οικονομικές (φτώχεια) και κοινωνικές μεταβολές (οι Έλληνες χάνουν τα προνόμια που είχαν).
2. Πολλοί κάτοικοι μετακινούνται στα βουνά.
3. Οι βυζαντινοί άρχοντες εξαφανίστηκαν.
4. Αρκετοί λόγιοι (μορφωμένοι άνθρωποι) έφυγαν στη δυτική Ευρώπη.

Έλληνες ⇒ Διαφύλαξαν την γλώσσα τους, τη θρησκεία τους και την παράδοσή τους.

16^{ος} αιώνας ⇒ Μειώθηκαν οι στρατιωτικές συγκρούσεις, η φορολογία και το παιδομάζωμα ⇒ Η θέση των Ελλήνων βελτιώθηκε ⇒ συντελείται εκπαιδευτική αναγέννηση (18^{ος} αιώνας) ⇒ προετοιμασία για απελευθέρωση από τους Τούρκους.

Διοίκηση Βενετών ⇒ Προκαλούσε εξεγέρσεις (Ζάκυνθος- ρεμπελιό των ποπολάρων)

Αίτια:

1. Οι Βενετοί κατείχαν τα ανώτερα θρησκευτικά αξιώματα και την εκκλησιαστική περιουσία (αποκλεισμός Ελλήνων).
2. Βαριά φορολογία.
3. Υποχρέωναν τους Έλληνες σε αγγαρείες (κατασκευή δημόσιων έργων).
4. Οι Έλληνες είχαν αναλάβει την άμυνα των Βενετικών κτήσεων.

Αργότερα οι σχέσεις Ελλήνων-Βενετών βελτιώνονται (οι διακρίσεις περιορίζονται και γίνονται μικτοί γάμοι- γάμοι Ελλήνων- Βενετών και κοινά οικονομικά συμφέροντα).

Ερωτήσεις:

1. Ποιες ήταν οι ξένες κτήσεις μετά την άλωση της Κωνσταντινούπολης;
2. Τι ονομάζουμε Τουρκοκρατία;
3. Ποιες μεταβολές συντελούνται κατά την Τουρκοκρατία; Πώς συμπεριφέρθηκαν οι Έλληνες στην Οθωμανική καταπίεση;
4. Γιατί βελτιώθηκε η θέση των Ελλήνων τον 16^ο αιώνα;
5. Γιατί η διοίκηση των Βενετών προκαλούσε εξεγέρσεις;
6. Πώς εξελίχθηκαν οι σχέσεις Ελλήνων και Βενετών;
7. Με βάση το χάρτη (σελίδα 31) να αναφέρεις ποιοι και ποιες περιοχές κατείχαν.

Κεφάλαιο Β2: Οι συνθήκες ζωής των υπόδουλων

Φαναριώτες: Άρχουσα (ανώτερη) τάξη Ελλήνων (έμποροι και βιοτέχνες) που σχηματίστηκε γύρω από το Πατριαρχείο στην περιοχή Φανάρι της Κωνσταντινούπολης.

Είχαν σημαντική συνεισφορά στην εκπαίδευση των υπόδουλων Ελλήνων.

Συμπεριφορά Οθωμανών προς Χριστιανούς:

1. Οι Χριστιανοί έπρεπε να κατοικούν σε φτωχικές συνοικίες.
2. Οι Χριστιανοί υπηρετούσαν μόνο ως βοηθητικοί στο στρατό (οδηγοί, ναύτες).
3. Απαγορεύονταν οι λιτανείες.
4. Οι υποθέσεις των Χριστιανών δικάζονταν στα μουσουλμανικά δικαστήρια και όχι στα εκκλησιαστικά.
5. Οι Χριστιανοί υποχρεώνονταν σε αγγαρείες.
6. Σφαγές & Λιχμαλωσίες.
7. Εξισλαμισμός (υποχρέωναν τους Χριστιανούς να γίνουν Μουσουλμάνοι).
8. Το Παιδομάζωμα (η στρατολόγηση των παιδιών των Χριστιανών).
9. Υποχρεωτική μετακίνηση Ελλήνων Χριστιανών στο εξωτερικό ή σε απομονωμένα ορεινά μέρη στο εσωτερικό της αυτοκρατορίας.
10. Τα εύφορα εδάφη ανήκαν στους Οθωμανούς και τον Σουλτάνο (οι υπόδουλοι κατείχαν άγονες εκτάσεις γης).

(Περισσότερο επιβαρύνονταν οι κάτοικοι των απομακρυσμένων περιοχών)

Φορολογία:

Οι Χριστιανοί πλήρωναν περισσότερους φόρους από τους Μουσουλμάνους.

Τακτικοί φόροι:

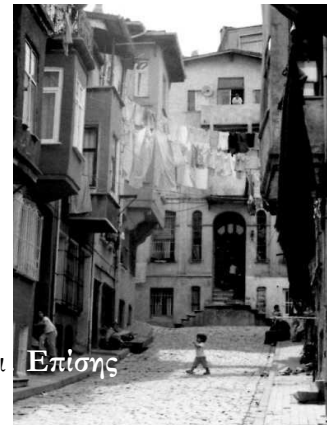
α) Κεφαλικός φόρος (το φόρο αυτό πλήρωναν όσοι δεν ήταν Μουσουλμάνοι απαλλάσσονταν οι γυναίκες, τα παιδιά, οι ανάπηροι και οι ιερωμένοι).

β) Φόρος εστίας (για τις κατοικίες τους).

γ) Έγγειος φόρος (για τη χρήση γης).

δ) Δεκάτη (φόρος για την αγροτική παραγωγή. Συνήθως καταβάλλονταν σε είδος).

Μη υπακοή στους Οθωμανούς: Βασανιστήρια & σφαγές.

Ερωτήσεις:

1. Ποιοί ήταν οι Φαναριώτες;
2. Ποια ήταν η συμπεριφορά των Οθωμανών προς τους Χριστιανούς; Τι μέτρα πήραν;
3. Τι ήταν ο εξισλαμισμός και τι το παιδομάζωμα;
4. Ποιοι επιβαρύνονταν περισσότερο και γιατί;
5. Ποιοι πλήρωναν τους περισσότερους φόρους; Αναφέρετε τους κυριότερους φόρους.
6. Ποια τύχη περίμενε τους υπόδουλους Έλληνες αν δεν υπάκουαν τις διαταγές των Οθωμανών Τούρκων;

Κεφάλαιο Β3: Η Θρησκευτική και η πολιτική οργάνωση των Ελλήνων

Αλλαγές στη διοίκηση:

1. Κατήργησαν τη βυζαντινή διοίκηση στις κατεκτημένες περιοχές.
2. Διέβρυναν τις αρμοδιότητες του Οικουμενικού Πατριαρχείου της Κωνσταντινούπολης.
3. Ο Πατριάρχης δεν είχε μόνο θρησκευτικά καθήκοντα. Ήταν υπεύθυνος για τη συμπεριφορά των ραγιάδων (Ελλήνων), λογοδοτούσε στο Σουλτάνο, είχε ποικίλες αρμοδιότητες (κληρονομίες, ίδρυση σχολείων, επιβολή φόρων στους πιστούς).

Κληρικοί (Εκκλησία):

1. Μερικοί αντιμετώπιζαν την Οθωμανική κατάκτηση ως δώρο Θεού (ως τιμωρία για τα λάθη των βυζαντινών αυτοκρατόρων και του λαού).
2. Άλλοι (πχ Πατριάρχης Νεόφυτος Β') αμφισβητούσαν και έβλεπαν με δυσαρέσκεια την υποταγή στους Τούρκους.
3. Άλλοι (πχ Μάξιμος Γραικός) καλλιέργησαν σχέσεις με τη Ρωσία με την πεποίθηση ότι κάποτε θα βοηθούσε στην απελευθέρωση της Κωνσταντινούπολης από τους Τούρκους.

Φαναριώτες: Ηγετική ομάδα πλούσιων Ελλήνων που ζούσαν στο **Φανάρι** της Κων/πολης

- Είχαν μεγάλη μόρφωση, ξένες γλώσσες
- Αναλάμβαναν υψηλά αξιώματα
- Εξαρτημένοι από τον Σουλτάνο

Δημογέροντες-Προεστοί- Κοτζαμπάσηδες- Επίτροποι: Κοινοτικοί άρχοντες (χωριά).

Απέκτησαν μεγάλη περιουσία και πολιτική δύναμη

1. Προέρχονταν από ισχυρές οικογένειες ή εκλέγονταν από τη Συνέλευση των Χριστιανών.
2. Συγκέντρωναν τους φόρους από τους ομόθρησκούς τους.
3. Λογοδοτούσαν στους Τούρκους.

Το Οικουμενικό Πατριαρχείο της
Κωνσταντινούπολης.

Ερωτήσεις:

1. Ποιες αλλαγές έκαναν στη διοίκηση οι Οθωμανοί Τούρκοι;
2. Ποια ήταν η στάση των κληρικών απέναντι στην Οθωμανική κατάκτηση;
3. Τι ήταν οι Φαναριώτες;
4. Ποια ήταν η έδρα του Οικουμενικού Πατριαρχείου;
5. Ποιοι ήταν οι κοινοτικοί άρχοντες; Τι αρμοδιότητες είχαν;
6. Ποια ήταν η θέση και ο ρόλος του Οικουμενικού Πατριαρχείου κατά την Τουρκοκρατία;

Κεφάλαιο Β4: Οι κλέφτες και οι αρματολοί

Επαναστατικές ομάδες κατά των Τούρκων:

1. **Μανιάτες** (Κορκιόδειλος Κλαδάς): Ορσείβιοι που μάχονταν μέρα- νύχτα για την ελευθερία τους.
2. **Κλέφτες:**
 - Ζούσαν στην ύπαιθρο. Τα λημέρια (κρησφύγετα) τους τα είχαν σε δύσβατα μέρη.
 - Οργανώνονταν σε μικρές ομάδες που η καθεμιά είχε τον δικό της καπετάνιο (αρχηγό) και το δικό της μπαϊράκι (σημαία).
 - Ήταν εχθροί των Τούρκων και κάθε μορφής εξουσίας.
 - Αγαπητοί στο λαό. Σύμβολο της αντίστασης κατά των Τούρκων.
3. **Αρματολοί:** Ένοπλοι Έλληνες.
 - Τους δημιούργησαν οι Οθωμανοί για να αντιμετωπίσουν τους κλέφτες.
 - Ήταν πρώην κλέφτες.
 - Συχνά συνεργάζονταν με τους κλέφτες.
 - Πολλοί αρματολοί έγιναν, τα τελευταία χρόνια της Τουρκοκρατίας, κλέφτες.
 - Φημισμένοι αρματολοί: Κατσαντώνης, Μπότσαρης, Τζαβέλλας, Ανδριτζός.

Ερωτήσεις:

1. Ποιες ήταν οι επαναστατικές ομάδες που οργανώθηκαν κατά των Τούρκων;
2. Τι ήταν οι Μανιάτες;
3. Τι γνωρίζετε για τους κλέφτες;
4. Τι ήταν οι αρματολοί;
5. Ανάφερε μερικούς φημισμένους αρματολούς.
6. Τι σημαίνουν οι λέξεις: λημέρι, μπαϊράκι, καπετάνιος, ορσείβιος;

Κεφάλαιο Β5: Η οικονομική ζωή

Οικονομία Οθωμανικής Αυτοκρατορίας:

- Αγροτικές καλλιέργειες (σιτάρι, κριθάρι, βαμβάκι, καπνός, λάδι, σταφίδα).
- Κτηνοτρόφοι: μόνιμοι ή νομάδες (μετακινούμενοι από περιοχή σε περιοχή).
- Βιοτεχνία (παραγωγή νημάτων και υφαντών).

Παραγωγή ⇨ Κάλυψη αναγκών των σπιτιών και εξαγωγές.

Εισαγωγές ⇨ Βιομηχανικά εργαλεία και άλλα προϊόντα.

Αίτια παρακμής Οθωμανικής Αυτοκρατορίας:

1. Γεωγραφικές ανακαλύψεις.
2. Χρήση νέων εμπορικών δρόμων.
3. Τερματισμός των κατακτήσεων.
4. Μείωση κρατικών εσόδων από τους φόρους του εμπορίου.
5. Υποτίμηση του νομίσματός της.

Αίτια ανάπτυξης ελληνικού εμπορίου:

1. Η οικονομική δραστηριότητα πέρασε στα χέρια υπηκόων (πχ Ελλήνων).
2. Συνθήκες Κιουτσούκ Καϊναρτζή και Κάρλοβιτς.
3. Οι Διομολογήσεις (οι εμπορικές συμφωνίες που έκαναν οι δυτικές χώρες με τους Οθωμανούς έδωσαν τη δυνατότητα στους Έλληνες να υψώνουν στα καράβια τους τις σημαίες των χωρών αυτών).

Αποτελέσματα:

1. Οι Έλληνες έμποροι επεκτάθηκαν στην κεντρική - δυτική Ευρώπη και την Ρωσία.
2. Οι Έλληνες ίδρυσαν παροικίες και ανέλαβαν το εμπόριο ⇨ πλούτη.
3. Άρχισαν να διαδίδονται επαναστατικές ιδέες.
4. Σχηματίστηκε αξιόλογος ελληνικός εμπορικός στόλος.
5. Μεγάλα εμπορικά κέντρα: Κοζάνη, Ιωάννινα, Χίος, Θεσσαλονίκη, Ύδρα, Ψαρά.

Αίτια βελτίωσης της θέσης των Ελλήνων στα τέλη του 18^{ου} αιώνα:

1. Οικονομική άνθηση (εμπόριο).
2. Πολυάριθμος ελληνικός εμπορικός στόλος.
3. Πλούσιες παροικίες του εξωτερικού.

Ερωτήσεις:

1. Που στηριζόταν η οικονομία της Οθωμανικής αυτοκρατορίας;
2. Ποιες αιτίες οδήγησαν στην παρακμή της Οθωμανικής αυτοκρατορίας;
3. Ποιοι οι λόγοι ανάπτυξης του ελληνικού εμπορίου κατά των 18^ο αιώνα;
4. Ποια ήταν τα αποτελέσματα από την ανάπτυξη του ελληνικού εμπορίου;
5. Γιατί βελτιώθηκε η θέση των Ελλήνων λίγο πριν την επανάσταση του 1821;
6. Τι σημαίνει «παροικία» και τι «νομάδες»;

Κεφάλαιο Β6: Οι Έλληνες των παροικιών και των Παραδουνάβιων Ηγεμονιών

Τουρκοκρατία \Rightarrow Μετανάστευση Ελλήνων στο εξωτερικό.

1. 15^{ος}- 16^{ος} αιώνας: Υποχρεωτική μετανάστευση μορφωμένων-λόγιων, ευγενών, στρατιωτών εξαιτίας των πολέμων και των Τούρκων.

➤ **Πρόσφυγες:**

- Από: Μάνη, Ναύπλιο, Ήπειρο εγκαταστάθηκαν σε: Ιταλία, κεντρική και δυτική Ευρώπη (ίδρυσαν ελληνικές παροικίες).
- Επάγγελμα: Στρατιώτες, ναυτικοί, έμποροι, τεχνίτες, αντιγραφείς χειρογράφων, δάσκαλοι.

2. 17^{ος}-18^{ος} αιώνας: Εθελοντική- ειρηνική \Rightarrow οικονομικά αίτια.

- Μετανάστες: Εμπόριο βαμβακερών δερμάτων, χαλιών κτλ.- караβάνια(ομάδα εμπόρων που ταξίδευαν μαζί, χρησιμοποιώντας μουλάρια, για λόγους ασφάλειας-διανυκτέρευαν στα «χάνια»- πανδοχεία).

➤ **Σημαντικές ελληνικές παροικίες:**

Οδησός, Βιέννη, Τεργέστη, Σερβία, Ουγγαρία, Παραδουνάβιες Ηγεμονίες (Βλαχία-Μολδαβία).

➤ **Οργάνωση Ελληνικών παροικιών:**

- Ίδρυση ναού για να τελούν τα θρησκευτικά τους καθήκοντα.
- Σύνταξη καταστατικού για τον τρόπο οργάνωσης της κοινότητάς τους (κανόνες, υποχρεώσεις, δικαιώματα Ελλήνων).
- Έχτισαν μοναστήρια και κοινοτικά σχολεία.
- Έκδοση ελληνικών βιβλίων, περιοδικών και εφημερίδων.

- **Έλληνες της Διασποράς:** Μετανάστες που απέκτησαν πλούτη, ενίσχυσαν τα ελληνικά σχολεία και κατασκεύασαν πολυτελείς κατοικίες στον τόπο καταγωγής τους (αρχοντικά). Από αυτούς ξεκίνησε η πνευματική αναγέννηση του ελληνικού έθνους.

(Κάτω: Οδησός)

Ερωτήσεις:

1. Ποιες ήταν οι περιόδους μετανάστευσης των Ελλήνων στο εξωτερικό;
2. Τι γνωρίζετε για την 1^η περίοδο μετανάστευσης (αίτια- απασχόληση Ελλήνων);
3. Τι γνωρίζετε για την 2^η περίοδο μετανάστευσης (αίτια- απασχόληση Ελλήνων);
4. Αναφέρετε μερικές σημαντικές ελληνικές παροικίες.
5. Πώς οργανώνονταν οι Έλληνες των παροικιών;
6. Ποιους αποκαλούμε «Έλληνες της Διασποράς»;
7. Τι ήταν τα караβάνια;

Κεφάλαιο Β7: Οι δάσκαλοι του Γένους

- ✓ **Δάσκαλοι του Γένους** ⇔
 - Μορφωμένοι Έλληνες που συνέβαλαν στη διάδοση της ελληνικής παιδείας.
 - Ήταν κληρικοί ή έγιναν αργότερα.
 - Σπούδασαν: Στην σκλαβωμένη Ελλάδα, στα Ιόνια νησιά, στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες.
 - Δίδασκαν σε: ναούς, μοναστήρια, σχολεία και δημόσιους χώρους.
 - Έγραφαν επιστολές και άρθρα σε περιοδικά και εφημερίδες.
- ✓ **Οι δάσκαλοι του Γένους συνέβαλαν:**
 1. Στην ίδρυση σχολείων.
 2. Στην τόνωση της ελληνικής παιδείας.
 3. Στην ιδεολογική προετοιμασία της Επανάστασης.
 4. Στην ανάπτυξη του φιλελληνισμού (ξένοι που αγαπούσαν τους Έλληνες και τον ελληνικό πολιτισμό) στη Δύση.
- ✓ **Νεοελληνικός Διαφωτισμός (18^{ος}- 19^{ος} αιώνες):** Η διάδοση φιλελεύθερων και ριζοσπαστικών-επαναστατικών ιδεών στην ελληνική χερσόνησο ⇔ δημιούργησε επαναστατική διάθεση στους υπόδουλους Έλληνες.
- ✓ **Έλληνες Διαφωτιστές:** Δημήτριος Καταρτζής (νομικός), Ευγένιος Βούλγαρης (κληρικός), Γρηγόριος Κωνσταντάς, Δανιήλ Φιλιππίδης, Μιχαήλ Περδικάρης (ιατρός).
- ✓ **Ελληνική Νομαρχία (1806):** Κείμενο Ελληνικού Διαφωτισμού.
 - Άγνωστος συγγραφέας.
 - Αφιερωμένο στο Ρήγα Βελεστινλή.
 - Καταδικάζει την αναρχία και τη μοναρχία.
 - Μόνη λύση η νομαρχία, δηλαδή το πολίτευμα που εξουσιάζουν οι νόμοι.
- ✓ **Κοσμάς Αιτωλός:**
 - Συνδύασε την ελληνική παιδεία με τη θρησκευτική πίστη και την εθνική συνείδηση.
 - Μορφωμένος μοναχός του Αγίου Όρους- μάρτυρας.
 - Ίδρυε σχολεία στην ελληνική ύπαιθρο.
 - Το κήρυμά του είχε μεγάλη απήχηση στους υπόδουλους Έλληνες.

Ερωτήσεις:

1. Τι ήταν οι δάσκαλοι του Γένους; Που σπούδασαν και δίδασκαν και τι έγραφαν;
2. Που συνέβαλαν οι δάσκαλοι τους Γένους;
3. Τι εννοούμε όταν λέμε «ελληνικός διαφωτισμός»;
4. Ανάφερε μερικούς Έλληνες διαφωτιστές.
5. Τι ήταν η «ελληνική νομαρχία»;
6. Τι γνωρίζετε για τον Κοσμά τον Αιτωλό;
7. Ποιοι κατείχαν τη γνώση κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας;

Κεφάλαιο Β8: Ο Ρήγας Βελεστινλής και ο Αδαμάντιος Κοραής

Ρήγας Βελεστινλής:

- Γιος εμπόρου.
- Γεννήθηκε στο Βελεστίνο της Θεσσαλίας (Φέρες).
- Υπήρξε Φαναριώτης και εκπρόσωπος του Νεοελληνικού Διαφωτισμού.
- Μετανάστευσε στο Βουκουρέστι (γραμματέας του ηγεμόνα της Βλαχίας).
- Στόχος του: Απελευθέρωση της Ελλάδας.

Συγγραφικό έργο: Μεταφρασμένα γαλλικά μυθιστορήματα, σχολικό βιβλίο Φυσικής, Χάρτα της Ελλάδας, Θούριος (επαναστατικός ύμνος- σύμβολο του αγώνα για την ελευθερία).

Όραμα Ρήγα:

- Να συνεργαστούν όλοι οι βαλκανικοί λαοί ώστε να απελευθερωθούν από τους Οθωμανούς.
- Τη δημιουργία ενός δημοκρατικού και δίκαιου κράτους όπου θα κυριαρχούσε η ελληνική γλώσσα και παιδεία.

Σύλληψη Ρήγα (1797) από τους Αυστριακούς (σύμμαχοι των Οθωμανών Τούρκων) και παράδοση στους Τούρκους μαζί με 7 συντρόφους του Ρήγα- θανάτωση Ρήγα και συντρόφων του (τους έριξαν στον ποταμό Δούναβη).

Αδαμάντιος Κοραής:

- Καταγωγή: Χίος (πλούσια οικογένεια). Γέννηση: Σμύρνη (1748).
- Εκπρόσωπος Νεοελληνικού Διαφωτισμού.
- Φοίτησε στην Ευαγγελική σχολή της Σμύρνης.
- Εγκαταστάθηκε στη Γαλλία (εκεί σπούδασε ιατρική).
- Υπέρμαχος της γαλλικής επανάστασης και των ιδεών της.
- Ασχολίες: Αντιγραφή, επιμέλεια και δημοσίευση χειρογράφων αρχαίων Ελλήνων.
- Πίστευε ότι για να ελευθερωθεί το ελληνικό έθνος πρέπει πρώτα να «μορφωθεί» μέσω μιας παιδείας, η οποία θα βασίζεται σε μια νέα ελληνική γλώσσα και όχι στην αρχαία.

Γλωσσική Συμβουλή Κοραή: Χρήση καθημερινής- ομιλούμενης γλώσσας της εποχής, χωρίς ξένες λέξεις και ιδιωτισμούς.

Συνεισφορά Κοραή:

- Συνέβαλε στην ιδεολογική προετοιμασία της Επανάστασης.
- Ίδρυση Ελληνικού Κομιτάτου (φιλελληνική οργάνωση) στο Παρίσι.
- Φιλοσοφική αρχή: Πίστη στη λογική του ανθρώπου.

Ερωτήσεις:

1. Τι γνωρίζετε για τον Ρήγα Βελεστινλή;
2. Τι γνωρίζετε για το συγγραφικό του έργο;
3. Ποιο ήταν το όραμά του;
4. Πώς συνελήφθη; Ποιο ήταν το τέλος του;
5. Τι γνωρίζετε για τον Αδαμάντιο Κοραή;
6. Τι συμβούλευε ο Κοραής όσον αφορά τη χρήση της γλώσσας;
7. Ποια η συνεισφορά του Κοραή;

Κεφάλαιο Β9: Τα κυριότερα επαναστατικά κινήματα

16^{ος} αιώνας:

- Κερκυραίοι, Κρητικοί, Μανιάτες (συχνά με τη συνεργασία των Βενετών και Ισπανών) στρέφονται κατά των Τούρκων.
- **Ναυμαχία Ναυπάκτου** (1571): Ο Τουρκικός στόλος καταστράφηκε από το στόλο των δυτικών ευρωπαϊκών κρατών.

17^{ος} αιώνας:

- Ο **Μητροπολίτης Λαρίσης Διονύσιος** (Φιλόσοφος) καλεί του Έλληνες της Θεσσαλίας και της Θεσπρωτίας να ξεσηκωθούν εναντίον των Τούρκων.
- Οι **Βενετοί** πολιορκήσαν την Αθήνα και κατέκτησαν την Πελοπόννησο, την οποία μετά από 20 χρόνια την ξανά-κατέλαβαν οι Οθωμανοί.

18^{ος} αιώνας:

- Η **Ρωσία** (ξανθό γένος) αναλαμβάνει δράση για την απελευθέρωση από τους Τούρκους.
- Αδερφοί Ορλώφ (1770) ⇒ θάνουν στη Μάχη μαζί με Έλληνες και Ρώσους στρατιώτες.
- Ναυμαχία Τσεσμέ ⇒ Ο Ορθόδοξος στόλος νίκησε τους Οθωμανούς και οι συγκρούσεις τερματίστηκαν με τη συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή.
- Λάμπρος Κατσώνης (Λιβαδειά- αξιωματικός του ρωσικού στρατού) & Γεώργιος Ανδρίτσος (κλέφτης) ⇒ με το μικρό τους στόλο επιτίθονταν στα τουρκικά πλοία.

Συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή: Ήταν πολύ σημαντική καθώς:

1. Η Ρωσία μπορούσε πλέον να παρεμβαίνει στο εσωτερικό της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας για να προστατεύει τους Χριστιανούς που ζούσαν εκεί.
2. Οι Έλληνες έμποροι μπορούσαν να υψώνουν στα καράβια τους τη ρωσική σημαία (ασφαλές εμπόριο).

Τέλη 18^{ου} αιώνα: Οι Έλληνες ανέμεναν βοήθεια από τους Γάλλους του Ναπολέοντα η οποία όμως δεν ήρθε ποτέ ⇒ Οι Έλληνες συνειδητοποιούν ότι μόνοι τους πρέπει να διεκδικήσουν την απελευθέρωση τους και ότι καμιά χώρα δεν θα τους βοηθούσε.

Ναυμαχία
Τσεσμέ

Ερωτήσεις:

1. Ποια επαναστατικά κινήματα εκδηλώθηκαν τον 16^ο αιώνα; Τι έγινε στη Ναυμαχία της Ναυπάκτου;
2. Ποια επαναστατικά κινήματα εκδηλώθηκαν τον 17^ο αιώνα;
3. Ποια επαναστατικά κινήματα εκδηλώθηκαν τον 18^ο αιώνα; Τι έγινε στη Ναυμαχία του Τσεσμέ;
4. Γιατί η συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή ήταν πολύ σημαντική για τους Έλληνες;
5. Τι συνειδητοποίησαν οι Έλληνες στα τέλη του 18^{ου} αιώνα;
6. Γιατί απέτυχαν όλα τα επαναστατικά κινήματα πριν την επανάσταση του 1821;

Κεφάλαιο Β10: Οι αγώνες των Σουλιωτών

Σουλιώτες:

- Ήταν βοσκοί.
- Μιλούσαν ελληνικά και αρβανίτικα.
- Ήσαν επιδρομές στον κάμπο για να εξασφαλίσουν ζώα και δημητριακά.

Σουλιώτες \Rightarrow Ικανοί- γενναίοι πολεμιστές

1. Δύσκολες συνθήκες ζωής.
2. Ήταν τολμηροί και είχαν πολύ καλή γνώση των όπλων.
3. Είχαν ομαδικό πνεύμα και άριστη γνώση του εδάφους.
4. Πολεμούσαν οχυρωμένοι πίσω από φυσικά εμπόδια.
5. Επιτίθονταν με τα σπαθιά συχνά απέναντι σε περισσότερους αντιπάλους.
6. Πολλοί έγιναν οπλαρχηγοί της Επανάστασης.

Τούρκοι \Rightarrow Δεν μπορούσαν για χρόνια να κατακτήσουν το Σούλι \Rightarrow Το Σούλι ήταν κοντά στη θάλασσα και μπορούσε να προμηθεύεται όπλα, χρήματα και πυρομαχικά από τα Επτάνησα συνεργαζόμενο με τις ξένες δυνάμεις (Γαλλία- Ιταλία) όποτε αυτές συγκρούονταν με την Υψηλή Πύλη (Οθωμανική Αυτοκρατορία) .

1803 \Rightarrow Κατάκτηση Σουλίου από τους Τούρκους (Αλή Πασάς). Ο καλόγερος Σαμουήλ ανατινάχτηκε μαζί με τους Τούρκους όταν αυτοί κατέλαβαν το οχυρό Κούργι.

- Κάποιοι Σουλιώτες κατέφυγαν στην Κέρκυρα.
- Άλλοι συνθηκολόγησαν με τους Τούρκους και κατέφυγαν με ασφάλεια στην Πρέβεζα.

Σουλιώτες (Επτάνησα) \Rightarrow Υπηρέτησαν τους Ρώσους και μετά τους Γάλλους.

1820 \Rightarrow Ο Σουλτάνος τους καλεί να κατοικήσουν στο Σούλι αρκεί να τον βοηθήσουν να εξοντώσει τον Αλή Πασά των Ιωαννίνων \Rightarrow Οι Σουλιώτες αντιμετωπίζουν τον Αλή Πασά με επιτυχία.

1822 \Rightarrow Αναγκάζονται να εγκαταλείψουν το Σούλι αβοήθητοι \Rightarrow Κατέφυγαν στη Στερεά Ελλάδα και την Πελοπόννησο.

Ερωτήσεις:

1. Ποια ήταν τα κύρια χαρακτηριστικά των Σουλιωτών;
2. Για ποιο λόγο οι Σουλιώτες ήταν γνωστοί ως ικανοί πολεμιστές;
3. Γιατί οι Τούρκοι δεν μπορούσαν για χρόνια να κατακτήσουν το Σούλι;
4. Πότε κατακτήθηκε το Σούλι, από ποιον και που διέφυγαν οι Σουλιώτες;
5. Τι διεμήνυσε ο σουλτάνος στους Σουλιώτες το 1820; Πως κατέληξε τελικά η ηρωική αντίσταση των Σουλιωτών;
6. Τι ήταν η «Υψηλή Πύλη»;

Κεφάλαιο Γ1: Η Φιλική Εταιρεία

Φιλική Εταιρεία ⇨ Ιδρύθηκε στην Οδησό της Ρωσίας 7 χρόνια πριν την επανάσταση του 1821 με σκοπό να συντονίσει τους Έλληνες και να τους προετοιμάσει για την απελευθέρωσή τους.

Ιδρυτές: Εμμανουήλ Ξάνθος, Νικόλαος Σκουφάς, Αθανάσιος Τσακάλωφ

Γεγονότα που ευνόησαν την ίδρυση της Φιλικής Εταιρείας:

1. Το επαναστατικό ήθος του Ρήγα Βλεστινλή.
2. Οι αγώνες του Λάμπρου Κατσώνη και των Σουλιωτών.
3. Η αναστάτωση που προκαλούσαν στην Οθωμανική Αυτοκρατορία οι απειθαρχοί πασάδες.

Φιλικοί:

- ✓ Χρησιμοποιούσαν κρυπτογραφικό κώδικα για την επικοινωνία τους (ασφάλεια).
- ✓ Είχαν ψευδώνυμο (μυστικότητα).
- ✓ Έδιναν όρκο αφοσίωσης στην Φιλική Εταιρεία.

Εμπόδια σχεδίου Φιλικής Εταιρείας:

- ✓ Οι Φιλικοί (οι ηγέτες της) άφηναν το λαό να πιστεύει ότι πίσω από τη Φ.Ε. κρύβεται μια μεγάλη δύναμη (Ρωσία) ⇨ ψέμα/πλάνη.
- ✓ Η οργάνωση στηριζόταν (μόνο) στον ενθουσιασμό λόγιων πατριωτών και πλούσιων εμπόρων.

1818 ⇨ Μεταφορά της έδρας της Φ.Ε. από την Οδησό στην Κωνσταντινούπολη (αύξηση μελών).

Γνωστά μέλη της Φ.Ε. ⇨ Παπαφλέσσας (Γρ. Δικαίος), Κολοκοτρώνης, Ολύμπιος, Σέκερης.

Υποψήφιοι Αρχηγοί της Φ.Ε.:

- ✓ Ιωάννης Καποδίστριας ⇨ Υπουργός Εξωτερικών Ρωσίας ⇨ Αρνήθηκε.
- ✓ Αλέξανδρος Υψηλάντης ⇨ Στρατηγός του Τσάρου ⇨ Δέχτηκε με προθυμία. Πήρε τον τίτλο του Γενικού Έφορου της Φ.Ε.

Σχέδιο Φιλικών:

- ✓ Να ξεκινήσει η επανάσταση από τη Μολδοβλαχία και την Πελοπόννησο ώστε να διασπαστεί ο Οθωμανικός στρατός, ο οποίος ήταν σε διαμάχη με τον Αλή Πασά των Ιωαννίνων.
- ✓ Ξέσπασμα ταραχών ταυτόχρονα και στην Κωνσταντινούπολη.
- ✓ Ζήτησαν από Βούλγαρους και Σέρβους να ξεσηκωθούν εναντίον των Οθωμανών.
- ✓ Πρόσμεναν βοήθεια από τη Ρωσία.

Ερωτήσεις:

1. Που και πότε ιδρύθηκε η Φ.Ε.; Ποιοι ήταν οι ιδρυτές της και ποιος ο σκοπός της ίδρυσής της;
2. Ποια γεγονότα ευνόησαν την ίδρυση της Φ.Ε.;
3. Πως γίνονταν κάποιος μέλος της Φ.Ε.;
4. Ποιο ήταν το σχέδιο της Φ.Ε. και ποια εμπόδια υπήρχαν στην υλοποίησή του;
5. Πότε αυξήθηκαν τα μέλη της Φ.Ε.;
6. Ανάφερε μερικά γνωστά μέλη της Φ.Ε.
7. Σε ποιους πρότειναν οι ιδρυτές της Φ.Ε. την αρχηγία; Ποιος τελικά έγινε επικεφαλής;

Κεφάλαιο Γ2: Η εξέγερση στη Μολδοβλαχία

Λόγοι επιλογής Μολδοβλαχίας για να ξεκινήσει η επανάσταση:

1. Εκεί δεν υπήρχε Οθωμανικός στρατός.
2. Εκεί κατοικούσαν πολλοί Έλληνες.
3. Οι ηγεμόνες εκεί ήταν Έλληνες.
4. Εκεί υπήρχαν ένοπλα σώματα (Φαρμάκης- Ολύμπιος).

Φεβρουάριος 1821 ⇨ Ξεκίνημα της επανάστατης στη Μολδαβία (Γάσιο- πρωτεύουσα) με αρχηγό τον Αλέξανδρο Υψηλάντη. Λόγω δυσκολιών ο Υψηλάντης στράφηκε στο Βουκουρέστι.

«Μάχου υπέρ πίστεως και πατρίδος» ⇨ Προκήρυξη που εξέδωσε ο Υψηλάντης με την οποία καλούσε όλους τους Έλληνες της περιοχής να ξεσηκωθούν εναντίον των Τούρκων. ⇨ Κατάληψη Βουκουρεστίου.

Ποιοι καταδίκασαν την επανάσταση στη Μολδοβλαχία:

1. Οι Μεγάλες Δυνάμεις.
2. Ο πατριάρχης Γρηγόριος Ε' (υπό την πίεση των Τούρκων).
3. Ο τσάρος της Ρωσίας ⇨ Καθαίρεσε (παράτησε) τον Υψηλάντη από αξιωματικό του ρωσικού στρατού και επέτρεψε στον οθωμανικό στρατό να εισβάλει στη περιοχή.

Μάχη στο Δραγατσάνι (Ιούνιος 1821) ⇨ Ήττα των Ελλήνων. Ο Ιερός Λόχος (ένοπλο σώμα εθελοντών Ελλήνων σπουδαστών) έχασε περισσότερα από τα μισά μέλη του.

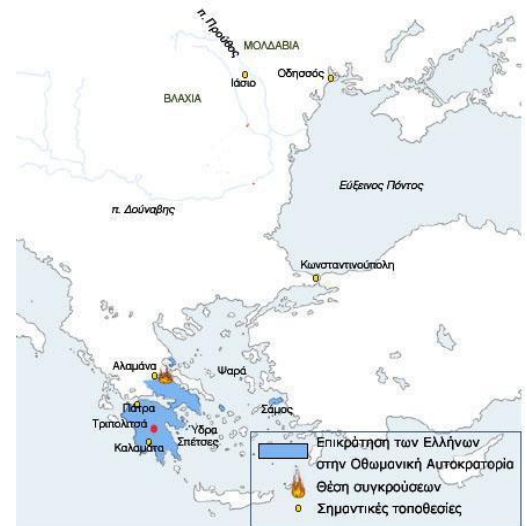
Υψηλάντης ⇨ Καταδιώχτηκε. Κατέφυγε στην Αυστρία μαζί με μερικούς αξιωματικούς και αρκετούς στρατιώτες.

Φαρμάκης Ιωάννης ⇨ Σκοτώθηκε σε μάχη με τους Τούρκους.

Ολύμπιος Γεωργάκης ⇨ Ανατινάχτηκε στη μονή Σέκου μαζί με τους συμπολεμιστές του για να μην πιαστεί αιχμάλωτος από τους Τούρκους (Σεπτέμβριος 1821).

Επανάσταση στη Μολδοβλαχία:

- Κράτησε 7 μήνες.
- Απέτυχε αλλά:
 1. Κατάφερε να διασπάσει τα οθωμανικά στρατεύματα.
 2. Κατάφερε να επιταχύνει την επανάσταση στην Ελλάδα.

Ερωτήσεις:

1. Που επιλέχθηκε να ξεκινήσει η επανάσταση και γιατί;
2. Πότε ξεκίνησε η επανάσταση;
3. Τι ήταν το «Μάχου υπέρ πίστεως και πατρίδος» που εξέδωσε ο Υψηλάντης;
4. Από ποιους καταδικάστηκε η επανάσταση στη Μολδοβλαχία; Ποια ήταν η αντίδραση του τσάρου;
5. Τι έγινε στο Δραγατσάνι;
6. Ποια ήταν η κατάληξη των αγωνιστών Φαρμάκη και Ολύμπιου;
7. Πόσο κράτησε η επανάσταση στη Μολδοβλαχία; Πέτυχε;

Κεφάλαιο Γ3: Η επανάσταση στην Πελοπόννησο

Λόγοι επιλογής Πελοποννήσου ως περιοχής έναρξης της επανάστασης:

1. Οι Έλληνες ήταν περισσότεροι σε αριθμό από τους Οθωμανούς εκεί.
2. Αρχικοί Οθωμανοί της Πελοποννήσου είχαν μετακινηθεί στην Ήπειρο για να πολεμήσουν τον Αλή Πασά των Ιωαννίνων.
3. Η Πελοπόννησος είναι ορεινή (ευνοούσε τον κλεφτοπόλεμο).
4. Έχει μεγάλη απόσταση από την Κωνσταντινούπολη.
5. Υπήρχαν εκεί πολλοί Φιλικοί.

Αρχές 1821: Ο Κολοκοτρώνης (πρώην κλέφτης και αξιωματικός των βρετανικών και γαλλικών στρατευμάτων) και ο Παπαφλέσσας (αρχιμανδρίτης- Γρηγόριος Δίκαιος) φτάνουν στην Πελοπόννησο για να συντονίσουν την επανάσταση σε συνεργασία με τους προκίτους και τους αρχιερείς της περιοχής.

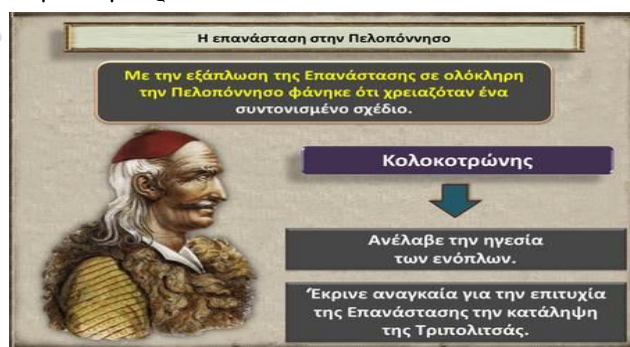
Οι **Τούρκοι** αρχίζουν να ανησυχούν ⇒ καλούν τους αρχιερείς και τους προεστούς στην Τριπολιτσά ⇒ όσοι πήγαν φυλακίστηκαν.

10 Μαρτίου: Σύσκεψη αρχιερέων και προκίτων στη μονή της Αγίας Λαύρας όπου αποφάσισαν να ξεκινήσουν τη διαδικασία στρατολόγησης των νέων.

23 Μαρτίου ⇒ Κατάληψη Καλαμάτας από τους Έλληνες (οι Οθωμανοί κατέφυγαν στα κάστρα όπου πολιορκήθηκαν από τους Έλληνες). Οι Έλληνες στην Πάτρα υψώνουν τη σημαία της Ελευθερίας με ηγέτη το μητροπολίτη Παλαιών Πατρών Γερμανό.

Απρίλιος 1821 ⇒ Οι Έλληνες καταλαμβάνουν το Λεβίδι της Αρκαδίας.

Αργότερα την ηγεσία της επανάστασης ανέλαβε ο Κολοκοτρώνης ⇒ **Σχέδιο Κολοκοτρώνης:** Να καταλάβουν οι Έλληνες την Τριπολιτσά που ήταν το διοικητικό και στρατιωτικό κέντρο της Πελοποννήσου και μετά τα υπόλοιπα φρούρια.

Ιούνιος 1821: Φθάνει στην Πελοπόννησο ο Δημήτριος Υψηλάντης (αδερφός του Αλέξανδρου-φυλακισμένος) για να αναλάβει την ηγεσία του Αγώνα ⇒ Κατάληψη Μονεμβασιάς και Νεοκάστρου (Ναυαρίνο).

Ερωτήσεις:

1. Για ποιους λόγους επιλέχθηκε η Πελοπόννησος ως κατάλληλο μέρος για την έναρξη της επανάστασης;
2. Ποιοι έφθασαν στην Πελοπόννησος αρχές του 1821 και πως αντέδρασαν οι Τούρκοι;
3. Τι έγινε στις 10 Μαρτίου 1821 και ποιες οι πρώτες επιτυχίες των Ελλήνων απέναντι στους Οθωμανούς;
4. Ποιο ήταν το σχέδιο του Κολοκοτρώνη;
5. Τι συνέβη τον Ιούνιο του 1821;
6. Ποιοι ήταν οι πρωταγωνιστές στην έναρξη της επανάστασης στην Πελοπόννησο;

Κεφάλαιο Γ4: Η επανάσταση στη Στερεά Ελλάδα

Λόγοι που η επανάσταση στη Στερεά Ελλάδα ήταν δύσκολη:

1. Είχε μικρό αριθμό Ελλήνων και ήταν αραιοκατοικημένη περιοχή.
2. Οι πρόκριτοι εκεί δεν είχαν μεγάλη πολιτική εμπειρία.
3. Υπήρχε ισχυρή παρουσία Οθωμανικού στρατού στη Λαμία και την Εύβοια.
4. Εκεί κοντά βρισκόταν ο πολύ ικανός Χουρσίτ Πασάς.

Πλεονέκτημα: Στην περιοχή υπήρχαν φημισμένοι κλέφτες και αρματολοί.

Ιανουάριος 1821: Πραγματοποιήθηκε η πρώτη σύσκεψη των οπλαρχηγών στη Λευκάδα και ορίστηκε ως ημερομηνία έναρξης της επανάστασης η 25^η Μαρτίου.

Περιοχές που κατέλαβαν οι Έλληνες: Άμφισσα (πόλη των Σαλώνων), Λιβαδιά, Αταλάντη, Θήβα, Χαλκίδα, Αγρίνιο (Βραχώρι), Αιτωλικό, Μεσολόγγι.

Αντίδραση Οθωμανών: Ο Χουρσίτ Πασάς έστειλε από τα Ιωάννινα τους πασάδες Κιοσέ Μεχμέτ και Ομέρ Βρυώνη.

Μάχη στις γέφυρες Γοργοποτάμου (Δυοβουνιώτης) ⇒ Εκδιώχθηκε από τους Οθωμανούς.

Μάχη στην Ηράκλεια (Πανουργιάς) ⇒ Εκδιώχθηκε και τραυματίστηκε από τους Οθωμανούς ενώ σκοτώθηκε ο επίσκοπος Σαλώνων Ησαΐας.

Μάχη Αλαμάνας (Αθανάσιος Διάκος) ⇒ Οι Έλληνες μετά από επίθεση των Τούρκων οπισθοχώρησαν στο όρος Καλλίδρομο. Ο Αθανάσιος Διάκος δεν εγκατέλειψε τη θέση του, τραυματίστηκε και πιάστηκε αιχμάλωτος. Ο Ομέρ Βρυώνης αναγνωρίζοντας τη γενναιότητά του, του πρότεινε να του χαρίσει τη ζωή αρκεί να συμμετάσχει στο στρατό του. Ο Α. Διάκος αρνήθηκε και θανατώθηκε με φριχτό τρόπο.

Ο θάνατος του Α. Διακού:

1. Απέδειξε ότι η επανάσταση ήταν ένας αποφασιστικός αγώνας στον οποίο οι Έλληνες θα έδιναν και τη ζωή τους για να νικήσουν.
2. Ενέπνευσε τους Έλληνες οι οποίοι πήραν εκδίκηση νικώντας στο Χάνι της Γραβιάς τους Οθωμανούς.

Χάνι της Γραβιάς (8 Μαΐου 1821): Ο Οδυσσεάς Ανδρούτσος κλείστηκε στο Χάνι με 118 πολεμιστές ενώ βοηθούσαν από τα γύρω υψώματα και οι Πανουργιάς και Δυοβουνιώτης (οπλαρχηγοί) ⇒ Η μάχη σταμάτησε το βράδυ ⇒ μεγάλες απώλειες για τους Οθωμανούς (800 Τούρκοι σκοτώθηκαν ενώ μόλις 6 Έλληνες).

Η μάχη- νίκη των Ελλήνων στο Χάνι της Γραβιάς:

1. Ανέκοψε την πορεία των Τούρκων προς την Πελοπόννησο.
2. Τόνωσε το ηθικό των Ελλήνων.

Ερωτήσεις:

1. Για ποιους λόγους η επανάσταση στη Στερεά Ελλάδα ήταν δύσκολη; Ποιο το μόνο πλεονέκτημα;
2. Τι αποφασίστηκε στη Λευκάδα;
3. Ποιες περιοχές κατέλαβαν οι Έλληνες και πως αντέδρασαν οι Οθωμανοί;
4. Ποιες σπουδαιές μάχες δόθηκαν στη Στερεά Ελλάδα; (ονομαστικά μαζί με τον οπλαρχηγό της καθεμιάς).
5. Τι έγινε στη μάχη της Αλαμάνας;
6. Είχε αντίκρισμα ο φριχτός θάνατος του Α. Διακού στους Έλληνες;
7. Τι έγινε στο Χάνι της Γραβιάς και ποια σημασία είχε η έκβαση της;

Κεφάλαιο Γ5: Η επανάσταση στα νησιά του Αιγαίου

Νησιά που επαναστάτησαν:

- Σπέτσες (Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα: Διέθεσε πλοία για τον «αγώνα»).
- Ύδρα (Αντώνης Οικονόμου & Ανδρέας Μιαούλης).
- Ψαρά (Κ. Κανάρης & Δ. Παπανικολής), Κάσος, Σάμος, Δωδεκάνησα, Κρήτη (Σφακιά).

Τα ελληνικά καράβια:

1. Ήταν λιγότερα σε αριθμό.
2. Ήταν πιο μικρά αλλά:
3. Ήταν ταχύτερα. \Rightarrow Κυριαρχούσαν στο Αιγαίο.
4. Είχαν πληρώματα με μεγάλη ναυτική εμπειρία.

Οι Έλληνες ναυτικοί ήταν ικανοί σε τρία είδη πολεμικών επιχειρήσεων:

1. Στην πολιορκία παραθαλάσσιων κάστρων (πχ. Μονεμβασιά & Ναυαρίνο).
2. Στις καταδρομές στα παράλια της Μικρα- Ασίας \Rightarrow αιχμαλώτιζαν ή κατέστρεφαν τα εχθρικά πλοία.
3. Στις ναυμαχίες στην ανοιχτή θάλασσα \Rightarrow Με τα πυρπολικά (πλοία γεμάτα εύφλεκτο υλικό) έκαιγαν τα οθωμανικά πλοία.

Αντίδραση Τούρκων: Τον Απρίλιο του 1822 κατέστρεψαν τη Χίο ολοκληρωτικά και έσφαξαν τους περισσότερους κατοίκους του νησιού.

Σουλτάνος \Rightarrow Για να μην ηττηθεί, ζήτησε τη βοήθεια του Αιγύπτιου πασά Μεχμέτ Αλή \Rightarrow Διέθετε εκπαιδευμένο στρατό και στόλο \Rightarrow Ο τουρκοαιγυπτιακός στόλος επιτέθηκε στα Ψαρά και την Κάσο (κύριες ελληνικές ναυτικές βάσεις) και τα κατέστρεψε (1824).

Ναυμαχία στον κόλπο του Γέροντα (1824): Ο ελληνικός στόλος νίκησε τον τουρκοαιγυπτιακό στόλο (αν και ήταν λιγότεροι οι Έλληνες) \Rightarrow Ο Ανδρέας Μιαούλης (ναύαρχος) είχε σημαντική συνεισφορά στη νίκη αυτή. Τα ελληνικά πυρπολικά κατέστρεψαν μια τουρκική φρεγάτα με 1000 αύτες \Rightarrow Υποχώρηση Τούρκοαιγυπτίων.

Ερωτήσεις:

1. Ποια νησιά επαναστάτησαν;
2. Ποια μειονεκτήματα και ποια πλεονεκτήματα είχαν τα ελληνικά καράβια;
3. Σε ποια πολεμικά είδη ήταν πολύ ικανοί οι Έλληνες ναυτικοί;
4. Πως αντέδρασαν οι Οθωμανοί στην επαναστατική δραστηριότητα των νησιών;
5. Με ποιον συνεργάστηκε ο Σουλτάνος και γιατί;
6. Τι έγινε στη ναυμαχία του Γέροντα;
7. Ανάφερε μερικούς Έλληνες επαναστάτες που συμμετείχαν στις επαναστάσεις στο Αιγαίο.

Κεφάλαιο Γ6: Η επανάσταση στην Ήπειρο, τη Θεσσαλία και τη Μακεδονία

Ήπειρος:

- Σουλιώτες \Rightarrow επαναστάτησαν \Rightarrow επιτέθηκαν εναντίον της Πάργας και της Άρτας αλλά δεν κατάφεραν να τις κατακτήσουν. Νίκησαν τον οθωμανικό στρατό στα Πέντε Πηγάδια αλλά υποχώρησαν καθώς οι Αλβανοί σύμμαχοι τους, τους εγκατέλειψαν \Rightarrow Υπέγραψαν τρίμηνη ανακωχή με τους Οθωμανούς.
- Μάχη του Πέτα (1822): Οι Έλληνες με επικεφαλής τον Αλέξανδρο Μαυροκορδάτο ηττήθηκαν από τους Οθωμανούς για να τους εμποδίσουν να προχωρήσουν στην Πελοπόννησο.
 - 1) Το 1/3 των Ελλήνων αγωνιστών σκοτώθηκε.
 - 2) Πολλοί αιχμαλωτίστηκαν.
 - 3) 68 από τους 93 φιλέλληνες «έπεσαν» στη μάχη.
 - 4) Άνοιξε ο δρόμος για την κατάληψη της Δυτικής Ελλάδας από τους Τούρκους.
 - 5) Οι Σουλιώτες αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν οριστικά το Σούλι.

Θεσσαλία (Ανθιμος Γαζής, Κυριάκος Μπασδέκης):

- Εξεγέρθηκαν οι κάτοικοι του Πηλίου \Rightarrow πολιορκήσαν το Βόλο και το Βελεστίνο χωρίς όμως να καταφέρουν να τα κατακτήσουν.

Μακεδονία (Εμμανουήλ Παπάς):

- Εμμανουήλ Παπάς \Rightarrow Ανακηρύχτηκε στο Άγιο Όρος αρχηγός και υπερασπιστής της Μακεδονίας και κήρυξε την επανάσταση επίσημα. Ξεσήκωσε τον Πολύγυρο και τη Σιθωνία.
- Αντίδραση Τούρκων:
 - 1) Αφόπλισαν τους κατοίκους και συνέλαβαν τους προεστούς των περιοχών αυτών. Νίκησαν στα Βασιλικά και την Κασσάνδρα.
 - 2) Κατέλαβαν τη Νάουσα (Απρίλιος 1822). Οι κάτοικοι (γυναίκες & παιδιά) της Νάουσας για να αποφύγουν την αιχμαλωσία έπεσαν στον γιρεμό της Αράπιτσας.

Ήπειρος- Θεσσαλία- Μακεδονία \Rightarrow Η επανάσταση απέτυχε.

Διαβίωση αγωνιστών:

- Τρέφονταν με ψωμί και αλεύρι-λάδι και κρεμμύδια (κουρκούτι).
- Στις εκστρατείες είχαν όπλα, ρούχα και την κάπα τους. Έτρωγαν παξιμάδι, ψωμί και κρεμμύδι.
- Για τους τραυματίες έκαναν γιατροσόφια. Γιατροί δεν υπήρχαν και τα φάρμακα ήταν λιγιστά.

Ερωτήσεις:

1. Ποιες ενέργειες έκαναν οι Σουλιώτες στην Ήπειρο;
2. Τι έγινε στη μάχη του Πέτα και ποιες συνέπειες είχε;
3. Ποιες επαναστατικές ενέργειες έγιναν στη Θεσσαλία;
4. Ποιος ανέλαβε την επανάσταση στη Μακεδονία, τι ενέργειες έκανε και ποια η αντίδραση των Τούρκων;
5. Ποιο αποτέλεσμα είχαν οι επαναστατικές ενέργειες στην Ήπειρο, τη Θεσσαλία και τη Μακεδονία;
6. Ποια ήταν η καθημερινή ζωή των Ελλήνων αγωνιστών;

Κεφάλαιο Γ7: Η άλωση της Τριπολιτσάς

Τριπολιτσά: Το πιο σημαντικό οικονομικό, στρατιωτικό και διοικητικό κέντρο της Πελοποννήσου. Ήταν μια μεγάλη πόλη στην οποία ζούσαν Χριστιανοί, Μουσουλμάνοι και Εβραίοι.

Χουρσίτ Πασάς ⇒ Στέλνει στην Τριπολιτσά 3500 στρατιώτες για να την υπερασπιστούν.

Κολοκοτρώνης:

- Πρότεινε να πολιορκήσουν οι Έλληνες την Τριπολιτσά επειδή ήταν η διοικητική και στρατιωτική έδρα των Τούρκων.
- Πίστευε ότι αν οι Έλληνες καταλάβουν την Τριπολιτσά θα καταφέρουν να κυριεύσουν και τα υπόλοιπα κάστρα της Πελοποννήσου.

Βαλτέτσι (περιοχή κοντά στη Τρίπολη) ⇒ Ήττα των Τούρκων ⇒ Άνοιξε ο δρόμος για την Τριπολιτσά.

Πολιορκία Τριπολιτσάς:

- Δημήτριος Υψηλάντης (αρχηγός αγώνα)
- 4 στρατόπεδα:
 1. Στρατόπεδο Κολοκοτρώνη
 2. Στρατόπεδο Αναγνωσταρά
 3. Στρατόπεδο Γιατράκου
 4. Στρατόπεδο Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη
- Ελληνικό μπλόκο στα Μέγαρα για να εμποδίσει να έρθουν τουρκικές ενισχύσεις από Αθήνα.

Αποτέλεσμα πολιορκίας:

- Τα τρόφιμα των Τούρκων λιγόστευαν και άρχισε η διχόνοια ανάμεσα στους Τούρκους.
- Η Τριπολιτσά καταλήφθηκε από τους Έλληνες στις 23 Σεπτέμβρη 1821.
- Ακολούθησαν σφαγές και λεηλασίες Τούρκων από Έλληνες.
- Οι Τούρκοι παραδόθηκαν (λόγω έλλειψης νερού).

Σπουδαιότητα κατάληψης Τριπολιτσάς:

1. Καταστράφηκε η πιο σημαντική στρατιωτική βάση των Τούρκων στην Πελοπόννησο.
2. Χιλιάδες τουρκικά όπλα πέρασαν στα χέρια των Ελλήνων.
3. Τονώθηκε το ηθικό των Ελλήνων (Οι Έλληνες ξεκίνησαν να πιστεύουν ότι οι Τούρκοι δεν ήταν ανίκητοι).

Ερωτήσεις:

1. Τι γνωρίζετε για την Τριπολιτσά;
2. Πως πρότεινε ο Κολοκοτρώνης να ξεκινήσει η επανάσταση και γιατί;
3. Πως αντέδρασε ο Χουρσίτ Πασάς;
4. Τι έγινε στο Βαλτέτσι και ποια η σημασία αυτής της μάχης;
5. Πως οργανώθηκε η πολιορκία της Τριπολιτσάς;
6. Ποια ήταν τα αποτελέσματα της πολιορκίας;
7. Γιατί ήταν σημαντική η κατάκτηση της Τριπολιτσάς από τους Έλληνες;

Κεφάλαιο Γ8: Οι αγώνες του Κανάρη

Πυρπολικά ή μπουρλότα ⇔

1. Μικρά πλοία (σκάφη) γεμάτα με εκρηκτικά υλικά που τα έσπρωχναν προς τα τουρκικά για να τα κάψουν.
2. Αργότερα πάνω στα πυρπολικά υπήρχαν εθελοντές, οι **μπουρλοτιέρηδες**, οι οποίοι αναλάμβαναν να οδηγήσουν σωστά & αθόρυβα το σκάφος και μόλις πλησίαζε στο εχθρικό πλοίο το εγκατέλειπαν. Ο κυβερνήτης έμενε τελευταίος και άναβε το φτιλί με δαυλό.
3. Χρησιμοποιούνταν και κατά τη διάρκεια της ημέρας σε ναυμαχίες. Με ελιγμούς πραγματοποιούσαν επιθέσεις στα εχθρικά πλοία.
4. Προκαλούσαν τρόμο στους εχθρούς (από τις 59 πυρπολήσεις οι 39 ήταν επιτυχημένες).

Μπουρλοτιέρηδες: Δ. Παπανικολής (Ψαριανός), Κ. Κανάρης (Ψαριανός)

Κ. Κανάρης:

- Αρχικά ήταν στο εμπορικό ναυτικό.
- Τον Ιούνιο του 1822 ανατίναξε την τουρκική ναυαρχίδα στο λιμάνι της Χίου. Συνολικά σκοτώθηκαν 2000 Οθωμανοί ναύτες και στρατιώτες και ο αντιναύαρχος των Τούρκων, Καρα Αλής την ώρα που γιόρταζαν το μπαϊράμι (η μεγαλύτερη θρησκευτική εορτή των μουσουλμάνων).
- Πυρπόλησε την αντιναυαρχίδα του τουρκικού στόλου στην Τένεδο.
- Το 1824 κατέστρεψε 2 τουρκικά πολεμικά πλοία στη Σάμο και στη Μυτιλήνη.
- Το 1826 τραυματίστηκε και κινδύνεψε να αιχμαλωτιστεί.

Σχέδιο Κανάρη:

- Οι Έλληνες να πυρπολήσουν τον αιγυπτιακό στόλο στο λιμάνι της Αλεξάνδρειας (ναυτική βάση Αιγυπτίων).
- 3 πυρπολικά & 2 πολεμικά πλοία πλησίασαν στην Αλεξάνδρεια. Στο λιμάνι μπήκε μόνο ο Κανάρης με το πυρπολικό του αλλά αναγκάστηκε να βάλει πρόωρα φωτιά καθώς:
 1. Ένα γαλλικό πολεμικό πλοίο τον αντιλήφθηκε και τον κανονιοβόλησε.
 2. Ο άνεμος είχε κοπάσει.

Αναγνώριση Κανάρη:

- Μετά την απελευθέρωση διορίστηκε αρχηγός του στόλου των πυρπολικών και αργότερα έγινε ναύαρχος και πρωθυπουργός.
- Το όνομά του δόθηκε σε τρία πολεμικά σκάφη.

Η καταστροφή των Ψαρών (21 Ιουνίου 1824): Οι Τούρκοι στρατιώτες αποβιβάστηκαν στο νησί και το κατέστρεψαν ολοκληρωτικά. Οι μισοί κάτοικοι του νησιού σκοτώθηκαν (15000 περίπου), άλλοι αιχμαλωτίστηκαν και άλλοι έγιναν πρόσφυγες.

Ερωτήσεις:

1. Τι ήταν τα πυρπολικά και ποιος ο ρόλος τους στις ναυτικές επιχειρήσεις;
2. Τι ήταν οι μπουρλοτιέρηδες; Ανάφερε τους πιο γνωστούς.
3. Τι γνωρίζεις για την πολεμική δράση του Κανάρη;
4. Ποιο σχέδιο είχε ο Κανάρης και γιατί απέτυχε;
5. Πως το ελληνικό κράτος αναγνώρισε την προσφορά του Κανάρη;
6. Τι γνωρίζεις για την καταστροφή των Ψαρών από τους Τούρκους;

Κεφάλαιο Γ9: Η εκστρατεία του Δράμαλη- Δερβενάκια

Τούρκοι ⇒ Επιχειρούν να στείλουν στην Πελοπόννησο τρία ασκέρια (στρατιωτικά τμήματα) ⇒ Αποτυγχάνουν λόγω της ένοπλης αντίστασης των Ελλήνων.

Δράμαλης:

- Πραγματικό όνομα: Μαχμούτ (ονομάστηκε Δράμαλης επειδή καταγόταν από τη Δράμα)
- Διοικητής ενός στρατιωτικού τμήματος. Αρχηγός της εκστρατείας στην Πελοπόννησο.
- Πασάς της Λάρισας
- Διέθετε στρατιωτική εμπειρία.
- Κατέστειλε τα επαναστατικά κινήματα στο Πήλιο, στα Άγραφα και στον Ασπρόπυργο.

Επιχείρηση Δράμαλη: Συγκέντρωσε 18.000 στρατιώτες, πυροβόλα και μεταφορικά ζώα. Μετά κατευθύνθηκε νότια, πυρπόλησε τη Θήβα, πήγε στην Κόρινθο και έφτασε μέχρι το Άργος. Εκεί τον σταμάτησε ο Κολοκοτρώνης κλείνοντας όλα τα περάσματα.

Οι Έλληνες εφάρμοσαν την **τακτική της «καμένης γης»**: Κατέστρεψαν σκόπιμα τις καλλιέργειες και αφάνισαν τα ζώα ώστε να μην μπορεί να ανεφοδιαστεί ο αντίπαλος.

- Οι Οθωμανοί αναγκάζονται να γυρίσουν στην Κόρινθο:
 1. Πείνα
 2. Εξάντληση
 3. Ασθένειες
- Ο Κολοκοτρώνης είχε κλείσει όλα τα περάσματα και οι Οθωμανοί παγιδεύτηκαν.

Μάχη στα Δερβενάκια (26 Ιουλίου 1822): Ο Κολοκοτρώνης με 2500 χιλιάδες στρατιώτες (800 ήταν κρυμμένοι σε θάμνους) παγίδευσε τους Οθωμανούς. Στο σημείο ήρθε για βοήθεια ο Παπαφλέσσας και ο αδερφός του Νικήτας Φλέσσας. Νίκησαν οι Έλληνες. Όσοι Τούρκοι σώθηκαν κατέφυγαν στην Κόρινθο. Ο Κολοκοτρώνης ανακηρύχθηκε αρχιστράτηγος.

Δράμαλης: Είχε χάσει το 1/5 του στρατού, πολεμικό υλικό και πολλά ζώα. Πέθανε στην Κόρινθο από τη λύπη του.

Σημαίες: Στην επανάσταση κάθε περιοχή και κάθε καπετάνιος είχαν τη δική τους σημαία (με κοινά σημεία το σταυρό και το σύνθημα «ελευθερία ή θάνατος»). Δεν υπήρχε μια ενιαία σημαία. Η σημερινή ελληνική σημαία καθιερώθηκε το 1822 με το Σύνταγμα της Επιδάουρου.

Ερωτήσεις:

1. Τι επιχειρήσαν να κάνουν οι Τούρκοι; Πέτυχε το σχέδιό τους;
2. Τι γνωρίζετε για τον Δράμαλη;
3. Τι επιχειρήσε να κάνει ο Δράμαλης;
4. Ποια τακτική εφάρμοσαν οι Έλληνες; Είχε αποτελέσματα αυτή η τακτική;
5. Τι έγινε στα Δερβενάκια;
6. Ποιο το αποτέλεσμα της μάχης στα Δερβενάκια;
7. Τι γνωρίζετε για τις σημαίες των Ελλήνων στον Αγώνα;

Κεφάλαιο Γ10: Ο Μάρκος Μπότσαρης

Ελληνικές στρατιωτικές δυνάμεις (Ιούλιος 1822): Καταφεύγουν στο Μεσολόγγι για να το οχυρώσουν και να καθυστερήσουν τους Οθωμανούς.

Μάρκος Μπότσαρης:

- Διορίστηκε στρατηγός από την ελληνική επαναστατική κυβέρνηση.
- Καταγόταν από ονομαστή οικογένεια του Σουλίου.
- Έκανε διαπραγματεύσεις με τον πασά Ομέρ Βρυώνη για την παράδοση του Μεσολογγίου.

Σουλτάνος (1823) ⇒ Έστειλε στη Στερεά Ελλάδα τον Μουσταφά Πασά με πολύ στρατό με σκοπό την κατάληψη του Μεσολογγίου.

Έλληνες οπλαρχηγοί ⇒ Είχαν αντιπαραθέσεις για την αρχιστρατηγία.

Ενέργειες Μπότσαρη:

- Κάλεσε τους Έλληνες να συμφιλιωθούν για να αντιμετωπίσουν τον κίνδυνο των Τούρκων
- Έσκισε το δίπλωμα της στρατηγίας του για να δώσει το παράδειγμα (έβαλε το εθνικό σύμφερον πάνω από το ατομικό του).

Μάχη στο Κεφαλόβρυσο (το σημαντικότερο πολεμικό γεγονός στη Στερεά Ελλάδα το 1823):

- Ο Μπότσαρης έκανε γιουρούσι (αιφνιδιαστική επίθεση) στο οθωμανικό στρατόπεδο με λίγους Σουλιώτες.
- Σκοτώθηκε από πυρά Τούρκων.
- Τάφηκε με τιμές στο Μεσολόγγι.
- Οι Σουλιώτες εξόντωσαν εκατοντάδες Οθωμανούς και κέρδισαν πολλά λάφυρα επιβεβαιώνοντας τη φήμη τους ως γενναίοι πολεμιστές.

Ο τάφος του
Μπότσαρη στο
Μεσολόγγι

Ερωτήσεις:

1. Γιατί οι ελληνικές στρατιωτικές δυνάμεις κατέφυγαν στο Μεσολόγγι;
2. Τι γνωρίζετε για τον Μάρκο Μπότσαρη;
3. Τι ενέργειες έκανε ο Σουλτάνος το 1823;
4. Ποια ήταν η κατάσταση που επικρατούσε με τους Έλληνες οπλαρχηγούς και ποιες ενέργειες έκανε ο Μπότσαρης για να τους αφυπνίσει;
5. Τι έγινε στη μάχη στο Κεφαλόβρυσο;
6. Χαρακτηρίστε τον Μάρκο Μπότσαρη.

Κεφάλαιο Γ11: Ο Ιμπραήμ στην Πελοπόννησο- ο Παπαφλέσσας

Αιγύπτιοι:

- Κατέστειλαν την επανάσταση στην Κρήτη και κατέστρεψαν την Κάσο και τα Ψαρά.
- Κινήθηκαν εναντίον της Πελοποννήσου.
- Ο Ιμπραήμ (γιος του Μεχμέτ Αλή) αποβιβάστηκε στη Μεθώνη (1824) με πολύ στρατό.

Έλληνες ⇒ Είχαν εμφύλιες διαμάχες για το ποιος θα πρέπει να αναλάβει την εξουσία (πολιτικοί ή στρατιωτικοί)
⇒ Ο Κολοκοτρώνης και άλλοι οπλαρχηγοί φυλακίστηκαν.
⇒ Ήταν απροετοίμαστοι να αντιμετωπίσουν τον Τουρκο- αιγυπτιακό στρατό.

Ιμπραήμ (είχε Γάλλους συμβούλους και στρατό οργανωμένο σε ευρωπαϊκά πρότυπα): Κατέλαβε το Ναβαρίνο (όρμος για την ασφάλεια των πλοίων του).

Παπαφλέσσας (Υπουργός Εσωτερικών): Ζήτησε την αποφυλάκιση των οπλαρχηγών για να σωθεί η επανάσταση.

Μάχη στο Μανιάκι – Μάιος 1825 (χωριό στη Μεσσηνία): Ο Παπαφλέσσας οχυρώθηκε εκεί με τους άντρες του για να μην αφήσει τον Ιμπραήμ να περάσει βαθιά στην Πελοπόννησο. Ηττήθηκαν από τον Ιμπραήμ- Έχασαν την ζωή τους και ο Παπαφλέσσας και οι συμπολεμιστές του.

Η κυβέρνηση μετά το Μανιάκι έδωσε **αμνηστία**:

- Παραγράφηκαν όλα τα αδικήματα και αποφυλακίστηκαν όλοι οι οπλαρχηγοί.
- Ο Κολοκοτρώνης διορίστηκε αρχιστράτηγος.

Στρατιωτικές επιχειρήσεις Ιμπραήμ:

- Κατέλαβε την Τριπολιτσά.
- Επιχείρησε να καταλάβει το Ναύπλιο- πρωτεύουσα των Ελλήνων επαναστατών (αλλά τον σταμάτησαν ο Υψηλάντης και ο Μακρυγιάννης στους Μύλους της Αργολίδας).

Τακτική του κλεφτοπολέμου:

- Την εφάρμοσε ο Κολοκοτρώνης για να αντιμετωπίσει τον Ιμπραήμ.
- Έλληνες ένοπλοι έκαναν τη νύχτα αιφνιδιαστικές επιθέσεις προκαλώντας στους Τουρκο-αιγυπτίους πολλές φθορές.
- Σιγά-σιγά η τακτική αυτή έγινε αναποτελεσματική (γιατί ο εχθρός ήταν προετοιμασμένος) και εγκαταλείφθηκε.

Κάρολος Φαβιέρος: Αναλαμβάνει να οργανώσει τακτικό στρατό.

Ερωτήσεις

1. Ποιες στρατιωτικές ενέργειες έκαναν οι Αιγύπτιοι;
2. Γιατί οι Έλληνες δεν ήταν έτοιμοι να αντιμετωπίσουν τους Τουρκο-αιγυπτίους;
3. Πως οργάνωσε ο Ιμπραήμ το στρατό του και γιατί ήθελε το Ναβαρίνο;
4. Τι αιτήθηκε ο Παπαφλέσσας από την κυβέρνηση
5. Τι έγινε στο Μανιάκι;
6. Τι σημαίνει η φράση «η κυβέρνηση έδωσε αμνηστία»;
7. Ποιες οι στρατιωτικές επιχειρήσεις του Ιμπραήμ μετά το Μανιάκι;
8. Τι γνωρίζετε για την τακτική του κλεφτοπολέμου;

Κεφάλαιο Γ12: Η 2^η πολιορκία του Μεσολογγίου- Ο Δ. Σολωμός

Κιουταχής (Απρίλιος 1825) \Rightarrow Ξεκίνησε από τη Λάρισα και πολιορκήσε το Μεσολόγγι (περιοχή με μεγάλη στρατηγική σημασία καθώς από εκεί περνούσε ο ένας από τους δυο δρόμους που οδηγούσαν στην Πελοπόννησο).

Μεσολόγγι:

1. Ήταν καλά οχυρωμένο καθώς περιβαλλόταν από ρηχή λιμνοθάλασσα, είχε τάφρους και τείχος.
2. Εκεί ζούσε ο Φαναριώτης Αλ. Μαυροκορδάτος, ο ποιητής λόρδος Μπάιρον (φιλέλληνας άγγλος ποιητής) και άλλοι φιλέλληνες.
3. Εκεί λειτουργούσε νοσοκομείο, μηχανουργείο (κατασκευή πολεμικού υλικού) και τυπογραφείο.
4. Εκεί είχαν καταφύγει πρόσφυγες και πολλοί ένοπλοι (Σουλιώτες).

Πολιορκία Μεσολογγίου:

- Κράτησε 1 χρόνο.
- Ο Μιαούλης εφοδιάζε τρόφιμα και πολεμοφόδια από τη θάλασσα.
- Οι Μεσολογγίτες με την υποστήριξη του Καραϊσκάκη και άλλων οπλαρχηγών ανάγκασαν τον Κιουταχή να υποχωρήσει.
- Δεκέμβριος 1825 \Rightarrow Ο Ιμπραήμ αναλαμβάνει την αρχηγία της πολιορκίας (η πολιορκία οργανώνεται καλύτερα- γίνεται πιο στενή).

Αιτίες απόφασης για έξοδο (μυστική εγκατάλειψη της πόλης το βράδυ):

1. Οι Μεσολογγίτες ήταν ανοργάνωτοι.
2. Δεν υπήρχαν οικονομικοί πόροι.
3. Δεν μπορούσε να έρθει βοήθεια ούτε από ξηρά (στρατός) ούτε από θάλασσα (στόλος).
4. Εξάντληση, πείνα, ασθένειες, έλλειψη πολεμοφοδίων.

Σχέδιο Εξόδου (10 Απριλίου 1826)- Κυριακή των Βαΐων \Rightarrow Οι Μεσολογγίτες χωρίστηκαν σε 3 ομάδες \Rightarrow Οι ένοπλοι θα προστάτευαν τα γυναικόπαιδα \Rightarrow όσοι δεν μπορούσαν να ακολουθήσουν θα έμεναν στο Μεσολόγγι και θα ανατίναζαν πυριτιδαποθήκες.

Σχέδιο \Rightarrow Απέτυχε:

- Η φρουρά των Τουρκοαιγυπτίων τους αντιλήφθηκε.
- Μόνο ένα μικρό μέρος κατάφερε να διαφύγει.
- Οι άμαχοι επέστρεψαν στο Μεσολόγγι και πολλοί έχασαν τη ζωή τους.
- Το Μεσολόγγι κυριεύθηκε και καταστράφηκε από τους Αιγυπτίους.
- Τα γυναικόπαιδα αιχμαλωτίστηκαν και πουλήθηκαν ως σκλάβοι.

Διονύσιος Σολωμός (Ζάκυνθος): Ύμνησε την αντίσταση και τον ηρωισμό των Μεσολογγιτών στο έργο του «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι».

Ερωτήσεις

1. Γιατί ο Κιουταχής πολιορκήσε το Μεσολόγγι;
2. Γιατί το Μεσολόγγι είχε μεγάλη στρατηγική σημασία;
3. Τι γνωρίζετε για την πολιορκία του Μεσολογγίου;
4. Γιατί αποφασίστηκε να γίνει «έξοδος»; Τι σημαίνει «έξοδος»;
5. Ποιο ήταν το σχέδιο της εξόδου και γιατί απέτυχε;
6. Ποια ήταν τα αποτελέσματα της «εξόδου»;
7. Αναφέρετε 2 ποιητές που έγραψαν για το Μεσολόγγι.

Κεφάλαιο Γ13: Οι αγώνες του Καραϊσκάκη

Κιουταχής ⇒ Προχώρησε με το στρατό του προς την Αττική, κυριεύσε την Αθήνα και πολιορκήσε την Ακρόπολη (την υπερασπιζόταν ο στρατηγός Γιάννης Γκούρας).

Ήθελε να καταστείλει την επανάσταση στη Ρούμελη (=Στερεά Ελλάδα).

Γεώργιος Καραϊσκάκης:

- Διορίστηκε αρχιστράτηγος στη Στερεά Ελλάδα για να αντιμετωπίσει τον Κιουταχή.
- Ήταν πολύ αγαπητός στους στρατιώτες του.
- Πρώην κλέφτης και αρματολός (μεγάλη πολεμική πείρα).

Σχέδιο Καραϊσκάκη:

- Έκανε αντιπερισπασμό στη Στερεά Ελλάδα ⇒ Οι Τούρκοι αναγκάστηκαν να αποσύρουν στρατεύματα τους από την Ακρόπολη.
- Νίκησε τους Οθωμανούς στο Δίστομο και στην Αράχοβα (7 μέρες μάχη- Νοέμβριος 1826).
- Κατάφερε να εκδιώξει το μεγαλύτερο μέρος του Οθωμανικού στρατού από τη Στερεά Ελλάδα.

Μάχη στην Αττική:

- Ο Καραϊσκάκης στρατοπέδευσε στο Κερατσίνι.
- Τσωρτζ και Κόχραν (Αγγλοι αξιωματικοί που είχαν αναλάβει την αρχηγία των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων) ⇒ αποφάσισαν να επιτεθούν γρήγορα στους Τούρκους για να σωθεί η Ακρόπολη.
- Ο Καραϊσκάκης (αν και ήταν άρρωστος) βγήκε στη μάχη με το άλογό του.

Αποτελέσματα μάχης στην Αττική:

- Ο Καραϊσκάκης τραυματίστηκε και πέθανε (23 Απριλίου 1827).
- Καταστροφή του ελληνικού στρατού.
- Πάνω από 1000 αγωνιστές σκοτώθηκαν στη μάχη (Λάμπρος Βέικος, Γεώργιος Δράκος).
- Η Ακρόπολη παραδόθηκε στους Τούρκους (Μάιος 1827).
- Η Ακρόπολη έπαθε ανεπανόρθωτες καταστροφές από τους βομβαρδισμούς.

Θάνατος Καραϊσκάκη (23 Απριλίου 1827):

- Το ηθικό των Ελλήνων στρατιωτών κλονίστηκε.

Ερωτήσεις

1. Τι έκανε ο Κιουταχής και για ποιο σκοπό;
2. Τι γνωρίζετε για τον Γεώργιο Καραϊσκάκη;
3. Ποιο ήταν το σχέδιο του Καραϊσκάκη για να αντιμετωπίσει τους Τούρκους;
4. Πως οργανώθηκε η μάχη στην Αττική;
5. Ποια τα αποτελέσματά- έκβαση της μάχης;
6. Ο θάνατος του Καραϊσκάκη επηρέασε τους Έλληνες στρατιώτες και γιατί;

Κεφάλαιο Γ14: Ο Φιλελληνισμός

Φιλελληνισμός = Οι ξένοι που υποστήριζαν τον αγώνα των Ελλήνων με διάφορους τρόπους (με συγγραφή βιβλίων, με ένοπλη συμμετοχή).

Προσφορά Φιλελλήνων:

1. Περισσότεροι από 1200 Ευρωπαίοι πήραν μέρος σε μάχες εναντίον των Τούρκων (ένοπλος αγώνας).
2. Σχηματίστηκαν Φιλελληνικές επιτροπές σε πόλεις του εξωτερικού με σκοπό:
 - Την ενίσχυση του ελληνικού λαού με χρήματα, τρόφιμα, πολεμοφόδια.
 - Την ηθική υποστήριξη των Ελλήνων με δημοσιεύσεις, καλλιτεχνικά έργα και συναυλίες.

Φιλέλληνες: Φοιτητές, θαυμαστές της αρχαίας Ελλάδας, πολιτικοί, έμποροι, τραπεζίτες, εκπαιδευτικοί και θρησκευτικοί λειτουργοί, επαναστάτες (Σανταρόζα).

Κομιτάτα (Φιλελληνικές επιτροπές): Ιδρύθηκαν σε Ελβετία, Γερμανία, Ολλανδία, Γαλλία, Αγγλία και Βέλγιο με σκοπό:

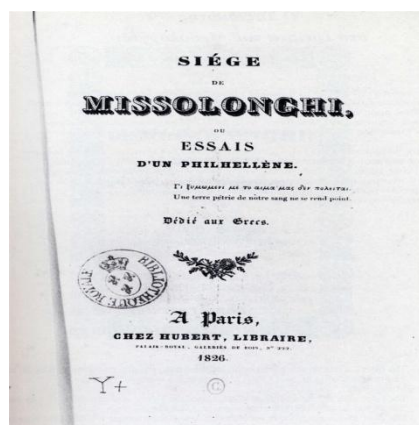
- Την περίθαλψη των Ελλήνων προσφύγων.
- Την αποστολή βοήθειας στους Έλληνες.

Φημισμένα μέλη επιτροπών: Βίκτωρ Ουγκώ, Λόρδος Μπάιρον, Τόμας Τζέφερσον, Πέρσι Σέλλευ.

Ιούνιος 1821: 1^η αποστολή Φιλελλήνων.

Αύγουστος 1821: 2^η αποστολή Φιλελλήνων (επικεφαλής: Τόμας Γκόρντον).

1^ο Τάγμα Φιλελλήνων (Μάιος 1822): Συμμετείχε στη μάχη του Πέτα (Αρτα) ⇨ Είχε μεγάλες απώλειες.

Ερωτήσεις

1. Τι ορίζεται ως Φιλελληνισμός;
2. Ποια ήταν η προσφορά των Φιλελλήνων στον ελληνικό αγώνα;
3. Ποιοι έγιναν Φιλέλληνες;
4. Τι ήταν τα κομιτάτα; Που ιδρύθηκαν και με ποιο σκοπό;
5. Αναφέρετε μερικά φημισμένα μέλη Φιλελληνικών επιτροπών.
6. Πότε σχηματίστηκε το 1^ο τάγμα Φιλελλήνων και ποια η τύχη του;

Κεφάλαιο Γ15: Η παρέμβαση των Μεγάλων Δυνάμεων και η Ναυμαχία του Ναυαρίνου

Ιερή Συμμαχία (συμμαχία ανάμεσα σε δυνατές χώρες):

- Δημιουργήθηκε το 1815.
- Συμμετείχαν η Ρωσία, η Γαλλία, η Αγγλία, η Πρωσία και η Αυστρία.
- Ήταν αντίθετη σε κάθε επαναστατική κίνηση (άρα αντίθετη και με την ελληνική επανάσταση).

Αλλαγή στάσης Μεγάλων Δυνάμεων (Γαλλία- Ρωσίας- Αγγλίας, Αυστρίας) απέναντι στην ελληνική επανάσταση: Αρχίζουν να υποστηρίζουν την ελληνική επανάσταση (από τον 3^ο χρόνο της επανάστασης και μετά).

Αίτια:

A) Επιδείνωση των σχέσεων Ρωσίας- Οθωμανικής Αυτοκρατορίας:

1. Απαγχονισμός του Οικουμενικού Πατριάρχη Γρηγορίου Ε' από τους Οθωμανούς.
2. Διώξεις Ελλήνων υπηκόων της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

B) Οι Μεγάλες Δυνάμεις είχαν συμφέροντα και ανταγωνισμό μεταξύ τους στην περιοχή.

1. Το 1823 οι Άγγλοι αρχίζουν να υποστηρίζουν τον αγώνα των Ελλήνων.
2. Η Ρωσία, ανταγωνιζόμενη την Αγγλία, υποστηρίζει και αυτή τον αγώνα των Ελλήνων.

Συνθήκη Λονδίνου:

- Την υπέγραψαν η Αγγλία, η Γαλλία και η Ρωσία.
- Καλούσε Ελλάδα και Τουρκία να κάνουν ανακωχή και να αρχίσουν διαπραγματεύσεις για την ίδρυση αυτόνομου ελληνικού κράτους.
- Η Υψηλή Πύλη (Οθωμανοί) την απέρριψε.

Ναυμαχία τους Ναυαρίνου (Οκτώβρης 1827): Έγινε ως αντίδραση των Μεγάλων Δυνάμεων απέναντι στην αδιαλλαξία των Οθωμανών.

- Αγγλικά- γαλλικά και ρωσικά πολεμικά πλοία κατέπλευσαν στην Πύλο.
- Ο συμμαχικός στόλος κατέστρεψε ολοκληρωτικά τον Τουρκοαιγυπτιακό στόλο.
- Η νίκη επί των Οθωμανών και Αιγυπτίων οδήγησε στην απελευθέρωση της Ελλάδας.

Ερωτήσεις

1. Τι ήταν η Ιερή Συμμαχία; Ποια στάση κρατούσε απέναντι στην ελληνική επανάσταση;
2. Από πότε και για ποιους λόγους αλλάζει η στάση των Μεγάλων Δυνάμεων απέναντι στο Ελληνικό Ζήτημα;
3. Γιατί επιδεινώθηκαν οι σχέσεις Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και Ρωσίας;
4. Τι γνωρίζετε για τη συνθήκη του Λονδίνου;
5. Γιατί έγινε η Ναυμαχία τους Ναυαρίνου και τι έγινε σε αυτή;

Κεφάλαιο Γ16: Οι Εθνοσυνελεύσεις και η πολιτική οργάνωση του Αγώνα

Τοπικοί Οργανισμοί: Τοπικές κυβερνήσεις για την οργάνωση του Αγώνα.

1. Πελοποννησιακή Γερουσία στην Πελοπόννησο.
2. Γερουσία στη Δυτική Στερεά.
3. Άρειος Πάγος στην Ανατολική Στερεά Ελλάδα.

- Δεν μπορούσαν να συντονίσουν συνολικά την επανάσταση ⇨ Ανάγκη για κεντρική διοίκηση.

Α' Εθνοσυνέλευση (Επίδαυρος- 1821):

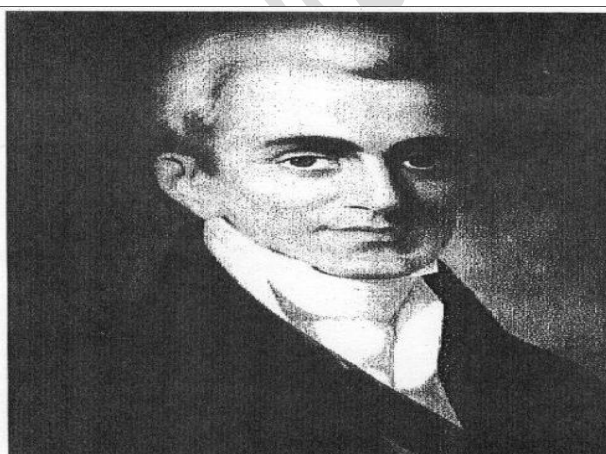
- Ψηφίστηκε το πρώτο Σύνταγμα της επανάστασης («Προσωρινό Πολίτευμα της Ελλάδας»).
- Διακηρύχτηκε η ανεξαρτησία των Ελλήνων.
- Σχηματίστηκαν 2 σώματα (Βουλευτικό- Εκτελεστικό) για να ασκούν την κεντρική διοίκηση.
- Ορίστηκε η Κόρινθος ως πρωτεύουσα του νέου κράτους.
- Οργανώθηκαν Υπουργεία.

Β' Εθνοσυνέλευση (Αστρος Αρκαδίας-1823):

- Ψηφίστηκε νέο Σύνταγμα.
- Καταργήθηκαν τα τοπικά κέντρα εξουσίας για να ενισχυθεί η κεντρική διοίκηση.
- Ιδρύθηκαν 3 πολιτικά κόμματα:
 1. Αγγλικό (Μαυροκορδάτος & Υδραίοι).
 2. Γαλλικό (Ι. Κωλέττης & Ρουμελιώτες).
 3. Ρωσικό (Κολοκοτρώνης & σπλαρχηγοί Πελοποννήσου).

Γ' Εθνοσυνέλευση (Τροιζήνα- 1827):

- Ψηφίστηκε νέο Σύνταγμα (πιο δημοκρατικό από τα προηγούμενα).
- Ορίστηκε το Ναύπλιο ως πρωτεύουσα του ελληνικού κράτους.
- Ο Ιωάννης Καποδίστριας εκλέχτηκε κυβερνήτης της Ελλάδας.
- Ορίστηκαν αρχηγοί των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων οι Άγγλοι αξιωματικοί Ρίτσαρντ Τσωρτς (ξηρά) και λόρδος Τόμας Κόχραν (θάλασσα).

Τάδε έφη Ιωάννης Καποδίστριας

«...Ελπίζω ότι όσοι εξ' υμών συμμετάσχουν εις την Κυβέρνησιν θέλουν γνωρίσει μεθ' εμού ότι εις τας παρούσας περιπτώσεις, όσοι ευρίσκονται εις δημόσια υπουργήματα δεν είναι δυνατόν να λαμβάνουν μισθούς αναλόγως με τον βαθμό του υψηλού υπουργήματός των και με τας εκδουλεύσεις των, αλλ' ότι οι μισθοί ούτοι πρέπει να αναλογούν ακριβώς με τα χρηματικά μέσα, τα οποία έχει η Κυβέρνησις εις την εξουσίαν της.»

«...εφ'όσον τα ιδιαίτερα εισοδήματά μου αρκούν διά να ζήσω, αρνούμαι να εγγίσω μέχρι και του οβολού τα δημόσια χρήματα, ενώ ευρισκόμεθα εις το μέσον ερείπιων και ανθρώπων βυθισμένων εις εσχάτην πενίαν.»

Ιωάννης Καποδίστριας
Πρώτος Κυβερνήτης της Ελλάδος,
προς την Δ' Εθνοσυνέλευση.

ΦΥΣΙΚΑ ΔΟΛΟΦΟΝΗΘΗΚΕ!

Ερωτήσεις

1. Τι ήταν οι Τοπικοί Οργανισμοί; Ποιοι ήταν;
2. Γιατί υπήρξε ανάγκη για κεντρική διοίκηση;
3. Τι ορίστηκε στην Α' Εθνοσυνέλευση;
4. Τι ορίστηκε στην Β' Εθνοσυνέλευση;
5. Ποια πολιτικά κόμματα ιδρύθηκαν και ποιοι τα υποστήριζαν;
6. Τι ορίστηκε στην Γ' Εθνοσυνέλευση;

Κεφάλαιο Γ17: Ο Ιωάννης Καποδίστριας και το έργο του

Καποδίστριας:

- Καταγόταν από αριστοκρατική οικογένεια της Κέρκυρας.
- Διετέλεσε υπουργός εξωτερικών της Ρωσίας μέχρι το 1822.
- Το 1827 η εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας τον εξέλεξε κυβερνήτη της Ελλάδας.

Διοίκηση Καποδίστρια (ήθελε να οργανώσει το κράτος-οικονομία και διοίκηση):

- Συγκέντρωσε όλες τις εξουσίες στο πρόσωπό του.
- Ίδρυσε Εθνική Τράπεζα.
- Έκοψε νόμισμα (φοίνικας) το οποίο αντικατέστησε τα τουρκικά γρόσια.
- Αναπτύχθηκε το εμπόριο και η ναυτιλία.
- Οργανώθηκε τακτικός στρατός.

Γεωργία (πίστευε ότι η πρόοδος της χώρας πρέπει να βασιστεί στη γεωργία):

- Ίδρυσε γεωργική σχολή στην Τριφυλία (εκπαίδευση Ελλήνων αγροτών).
- Εισήγαγε την καλλιέργεια της πατάτας.
- Στήριζε την παραγωγή μεταξίου.

Εκπαίδευση:

- Ίδρυσε αλληλοδιδασκαστικά σχολεία (οι καλύτεροι μαθητές των μεγαλύτερων τάξεων μάθαιναν γραφή και ανάγνωση τους μικρότερους με τη βοήθεια του δασκάλου).
- Ιδρύθηκε το 1^ο ελληνικό γυμνάσιο.
- Λειτουργήσαν χειροτεχνικά σχολεία και το Κεντρικό Σχολείο (Αίγινα- σε αυτό φοιτούσαν οι μαθητές που θα ακλουθούσαν ανώτερες σπουδές).

Εξωτερική πολιτική:

- Πρότεινε το ελληνικό κράτος να είναι εντελώς ανεξάρτητο και με δικό του ηγεμόνα.
- Προσπάθησε να αυξήσει τα εδάφη του ελληνικού κράτους.
- Κρατούσε επαναστατημένες την Κρήτη και τη Στερεά Ελλάδα για να συμπεριληφθούν στο νέο κράτος.

Μάχη στην Πέτρα της Βοιωτίας (1829): Τελευταία μάχη της επανάστασης. Νίκησαν οι επαναστάτες με επικεφαλής τον Δημήτριο Υψηλάντη. Η Λειβαδιά και ολόκληρη η Στερεά Ελλάδα παραδόθηκαν στους επαναστάτες.

Δολοφονία Καποδίστρια (27 Σεπτεμβρίου 1831):

 Αναρχία στη χώρα.

- Η συγκεντρωτική κυβέρνηση του Καποδίστρια.
 - Η σύγκρουσή του με πολιτικά συμφέροντα.
- } Δυσανεμία πολιτικών ομάδων.

Ερωτήσεις

1. Τι γνωρίζετε για τον Καποδίστρια;
2. Ποιες ενέργειες έκανε ο Καποδίστριας για να οργανώσει την οικονομία και τη διοίκηση;
3. Ποιες ενέργειες έκανε ο Καποδίστριας για να οργανώσει το γεωργικό τομέα του κράτους;
4. Ποιες ενέργειες έκανε ο Καποδίστριας για να οργανώσει την εκπαίδευση;
5. Ποιες ενέργειες έκανε ο Καποδίστριας για την εξωτερική πολιτική της Ελλάδας;
6. Τι έγινε στη μάχη στην Πέτρα της Βοιωτίας;
7. Πότε και για ποιους λόγους δολοφονήθηκε ο Καποδίστριας;

Κεφάλαιο Γ18: Το τέλος της Επανάστασης και η ελληνική ανεξαρτησία

Αποτυχίες της επανάστασης πριν τη ναυμαχία του Ναυαρίνου:

- Παράδοση Ακρόπολης στους Τούρκους- Τουρκική κυριαρχία στη Στερεά Ελλάδα.
- Ερημώθηκε η Μεσσηνία.
- Καταστράφηκε η Τριπολιτσά.
- Σταμάτησε κάθε είδους αντίσταση στην Ηλεία.

Νίκη στη Ναυμαχία του Ναυαρίνου: Οι ελπίδες των Ελλήνων για απελευθέρωση αναπτρώνονται.

- Ο Γάλλος συνταγματάρχης Κάρολος Φαβιέρος αποβιβάστηκε στη Χίο με στρατό.
- Δυνάμωσε η επαναστατική δραστηριότητα στην Κρήτη.
- Ο Δ. Υψηλάντης, ο Κίτσος Τζαβέλας και άλλοι οπλαρχηγοί απελευθέρωσαν τη Θήβα, το Καρπενήσι, τη Λιβαδιά, την Άμφισσα και το Μεσολόγγι.

Παράγοντες που συνετέλεσαν στη διεύρυνση των συνόρων του ελληνικού κράτους:

1. Οι νίκες του ελληνικού στρατού.
2. Η διπλωματική ικανότητα του Καποδίστρια (δε δυσχερέστησε καμιά από τις Μεγάλες Δυνάμεις).

Υψηλή Πύλη (αδιάλλακτη) → Απέρριπτε κάθε συζήτηση για αυτονομία και ανεξαρτησία της Ελλάδας.

Ξεκινάει διαπραγματεύσεις για την ανεξαρτησία της Ελλάδας μετά την ήττα των Τούρκων από τους Ρώσους στο ρωσοτουρκικό πόλεμο του 1828-1829.

Αγγλία- Γαλλία ⇒ Προτείνουν την ανεξαρτησία της Ελλάδας θέλοντας να περιορίσουν την επιρροή της Ρωσίας στους Έλληνες.

Φεβρουάριος 1830 (μετά από 10 χρόνια επανάστασης και αγώνα):

Οι τρεις Μεγάλες Δυνάμεις (Αγγλία- Γαλλία- Ρωσία) υπογράφουν στο Λονδίνο την πολιτική ανεξαρτησία της Ελλάδας με τα σύνορα του κράτους στη γραμμή Αχελώου- Σπερχειού ποταμού.

1832: Τα σύνορα διευρύνθηκαν στη γραμμή Παγασητικού- Αμβρακικού κόλπου.

Τα νέα σύνορα αναγνωρίστηκαν και από την Υψηλή Πύλη.

Ερωτήσεις

1. Ποιες ήταν οι αποτυχίες της επανάστασης πριν τη ναυμαχία του Ναυαρίνου;
2. Πότε αναπτρώνονται οι ελπίδες των Ελλήνων για απελευθέρωση και γιατί;
3. Ποιοι παράγοντες συνετέλεσαν στη διεύρυνση των συνόρων του ελληνικού κράτους;
4. Ποια στάση κρατούσε η Υψηλή Πύλη απέναντι στην ανεξαρτησία της Ελλάδας; Πότε άλλαξε στάση;
5. Τι πρότειναν η Αγγλία και η Γαλλία και γιατί;
6. Πότε ανακηρύχτηκε η ανεξαρτησία του ελληνικού κράτους; Με ποια σύνορα;

Κεφάλαιο Δ1: Η βασιλεία του Όθωνα- Ο Ιωάννης Κωλέττης

Μετά τη δολοφονία του Καποδίστρια:

- Οι Μεγάλες Δυνάμεις (Αγγλία- Γαλλία- Ρωσία) επιλέγουν για βασιλιά της Ελλάδας τον Όθωνα.

Όθωνας:

- 17 χρονών ήρθε στη Ελλάδα.
- Γιος του βασιλιά της Βαυαρίας Λουδοβίκου.
- Φτάνει στην Ελλάδα τον Ιανουάριο του 1833.
- Επειδή ήταν ανήλικος τη διακυβέρνηση ασκούσε η Αντιβασιλεία.

Αντιβασιλεία (τρεις Βαυαροί που ανέλαβαν για 2 χρόνια την εξουσία):

Μεταρρυθμίσεις Αντιβασιλείας:

- Χώρισαν το ελληνικό κράτος σε νομούς, επαρχίες κι δήμους.
- Μετέφεραν την πρωτεύουσα από το Ναύπλιο στην Αθήνα (Δεκέμβριος 1834).
- Ίδρυσαν σχολεία (δημοτικά, Ελληνικά και Γυμνάσια), Διδασκαλείο και το Πανεπιστήμιο Αθηνών(1837).
- Προσλήφθηκαν στο στρατό Βαυαροί αξιωματικοί.
- Η Εκκλησία της Ελλάδας ανακηρύχθηκε αυτοκέφαλη (=ανεξάρτητη από το Οικουμενικό Πατριαρχείο της Κωνσταντινούπολης).

Περίοδος Βασιλείας του Όθωνα:

- Δόθηκε βάρος στη διοίκηση, την οικονομία και την ασφάλεια της χώρας.
- **Δυσανεξικία** πολιτών καθώς:
 1. Δε δόθηκαν τα εθνικά κτήματα στους αγρότες και τους ακτήμονες.
 2. Οι αγωνιστές του 1821 παραμερίστηκαν.
 3. Υπήρξε αύξηση της ληστείας στην ύπαιθρο.

Αποτέλεσμα: **Κίνημα 3^{ης} Σεπτεμβρίου 1843:**

- Αίτημα πολιτών \Rightarrow Παραχώρηση συντάγματος από τον Βασιλιά.
- Ο στρατός με επικεφαλής τους Δ. Καλλέργη και Ι. Μακρυγιάννη περικύκλωσε μαζί με πλήθος λαού τα ανάκτορα (σημερινή Βουλή) ζητώντας Σύνταγμα (πλατεία Συντάγματος).
- Το 1844 ο Όθωνας παραχωρεί Σύνταγμα.
- Το πολίτευμα της Ελλάδας μεταβλήθηκε από απόλυτη μοναρχία σε συνταγματική μοναρχία.

1862 \Rightarrow Ξέσπασαν επαναστατικά κινήματα σε Πελοπόννησο και Στερεά Ελλάδα (έκφραση δυσανεξικίας προς το βασιλιά για τον τρόπο διακυβέρνησής του) \Rightarrow Ο Όθωνας μαζί με τη βασίλισσα Αμαλία (γυναίκα του) αναγκάζονται να επιστρέψουν στην πατρίδα τους (Βαυαρία).

Μεγάλη Ιδέα (=επέκταση των ελληνικών συνόρων και απελευθέρωση των υπόδουλων Ελλήνων της Οθωμανικής αυτοκρατορίας):

- Υποστηρίχτηκε από τον Όθωνα και τον Ιωάννη Κωλέττη (σύμβουλος Καποδίστρια και πρωθυπουργός της χώρας από το 1844-1847).

Βουλή των Ελλήνων:

- Χτίστηκε το 1836-1843.
- Κατοικία του βασιλιά Όθωνα.
- Το 1929 ο Ελευθέριος Βενιζέλος αποφασίζει να το μετατρέψει σε Ελληνικό Κοινοβούλιο.

Ερωτήσεις

1. Τι γνωρίζετε για τον Όθωνα;
2. Τι ήταν η Αντιβασιλεία και ποια μέτρα πήρε μόλις ανέλαβε τη διακυβέρνηση της χώρας;
3. Γιατί οι πολίτες ήταν δυσαρεστημένοι με τον βασιλιά;
4. Γιατί οργανώθηκε το κίνημα της 3ης Σεπτεμβρίου 1843, από ποιους και με ποιο αίτημα;
5. Είχε αποτέλεσμα το κίνημα της 3ης Σεπτεμβρίου 1843;
6. Τι έγινε το 1862;
7. Τι ήταν η Μεγάλη Ιδέα και ποιοι την υποστήριζαν;
8. Τι ήταν οι ακτήμονες, το Διδασκαλείο και η Βαυαρία;

Κεφάλαιο Δ2: Η βασιλεία του Γεωργίου Α' - Ο Χαρίλαος Τρικούπης

Γεώργιος Α':

- Ανέλαβε βασιλιάς το 1863 μετά την απομάκρυνση του Όθωνα.
- Δανός πρίγκιπας.
- Οι Άγγλοι παραχώρησαν τα Επτάνησα στην Ελλάδα ως δώρο στο νέο βασιλιά.
- Ήταν βασιλιάς για 50 περίπου χρόνια.

Ενέργειες Γεωργίου Α' στην περίοδο της βασιλείας του:

- Ψηφίστηκε νέο πιο δημοκρατικό σύνταγμα που περιόριζε τις εξουσίες του βασιλιά.
- Καθιερώθηκε το πολίτευμα της βασιλευόμενης δημοκρατίας.
- Ενσωματώθηκαν στην Ελλάδα τα Επτάνησα (1864), η Θεσσαλία (1881) και η Άρτα.
- Αύξηση πληθυσμού και καλλιεργούμενων εκτάσεων Ελλάδας.

Χαρίλαος Τρικούπης: Νομικός και διπλωμάτης- Υπουργός και αργότερα πρωθυπουργός της χώρας.

Μεταρρυθμίσεις Τρικούπη:

- Συνέβαλε στην ενσωμάτωση της Άρτας στο ελληνικό κράτος.
- Ίδρυσε σχολεία και εκκλησίες στις αλύτρωτες περιοχές που ζούσαν υπόδουλοι Έλληνες.
- Ενίσχυσε τη δημοκρατία.
- Πραγματοποίησε σπουδαία έργα (παίρνοντας όμως μεγάλα δάνεια) για τον εκσυγχρονισμό της χώρας (διώρυγα Κορίνθου, αποξήρανση λίμνης Κωπαΐδας, κατασκευή σιδηροδρομικού και οδικού δικτύου).

Τρικούπης (1893) ⇔ Κήρυξε πτώχευση της Ελλάδας καθώς:

1. Είχε πάρει μεγάλα δάνεια.
2. Οι φόροι δε συλλέγονταν.
3. Τα έξοδα του κράτους ήταν περισσότερα από τα έσοδα

Η Ελλάδα μπήκε σε καθεστώς Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου.

Αποξήρανση λίμνης Κωπαΐδας:

- Δημιουργήθηκαν καλλιεργήσιμες εκτάσεις.
- Καταπολεμήθηκε η αρρώστια της ελονοσίας.

Ερωτήσεις

1. Τι γνωρίζετε για τον Γεώργιο Α';
2. Ποιες ενέργειες έκανε ο Γεώργιος Α' στην περίοδο της βασιλείας του;
3. Τι ήταν ο Χαρίλαος Τρικούπης;
4. Ποιες ήταν οι μεταρρυθμίσεις που έκανε ο Τρικούπης;
5. Πότε και γιατί αναγκάστηκε ο Τρικούπης να κηρύξει πτώχευση;
6. Γιατί ήταν απαραίτητη η αποξήρανση της λίμνης Κωπαΐδας;

Κεφάλαιο Δ3: Επαναστατικά κινήματα στη Μακεδονία και την Κρήτη

Επαναστατικό κίνημα εναντίον των Οθωμανών (1854) στη Μακεδονία:

- Συμμετοχή εθελοντών από την ελεύθερη Ελλάδα.
- Την στρατολογία, τον εφοδιασμό και την αποστολή εθελοντών αναλάμβαναν μυστικές εταιρείες:
 - i. Αδελφότης
 - ii. Εθνική ΆμυναΜυστικές εταιρείες από την ελεύθερη Ελλάδα.
- Επαναστάτες: Θεόδωρος Ζιάκας, Τσάμης Καρατάσος και άλλοι ντόπιοι αγωνιστές.
- Το επαναστατικό κίνημα δεν πέτυχε και οι Μακεδόνες αναγκάστηκαν να υποχωρήσουν:
 - i. Λόγω διαμεσολάβησης των Μεγάλων Δυνάμεων.
 - ii. Λόγω της πίεσης της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

1878: Έλληνες επαναστάτες και Μακεδόνες ξεσηκώθηκαν και κήρυξαν την ένωση της Μακεδονίας με την Ελλάδα. Αλλά και αυτή η προσπάθεια απέτυχε.

Συνέδριο Βερολίνου: Η ελληνική κυβέρνηση έπεισε τις Μεγάλες Δυνάμεις να μην παραχωρήσουν τη Μακεδονία στη Βουλγαρία που τη διεκδικούσε. Η Μακεδονία παρέμεινε στους Οθωμανούς.

Κρήτη: Επαναστάτησε το 1866 ζητώντας να ενωθεί με την Ελλάδα.

Ολοκαύτωμα Μονής Αρκαδίου (Νοέμβριος 1866): Στη Μονή κλείστηκαν επαναστάτες για να αντιμετωπίσουν τους Τούρκους στρατιώτες. Εκεί κατέφυγαν και γυναικόπαιδα για να προστατευθούν. Για να μην αιχμαλωτιστούν ανατινάχθηκαν.

Συνέπειες Ολοκαυτώματος:

- Μεγάλη συγκίνηση στη δυτική Ευρώπη.
- Το ελληνικό κράτος αναγκάστηκε να μην υποστηρίξει επαναστατικά κινήματα που γίνονταν στην Οθωμανική Αυτοκρατορία.
- Το ελληνικό κράτος αναγκάστηκε να πληρώσει αποζημίωση στους Οθωμανούς.

1896: Η Μακεδονία και η Κρήτη επαναστατούν ταυτόχρονα. Οι Μεγάλες Δυνάμεις καταστέλλουν την επανάσταση αλλά ο Σουλτάνος αναγκάστηκε να παραχωρήσει αυτονομία στην Κρήτη (δικαίωση αγώνων Ελλήνων).

Ερωτήσεις

1. Πως οργανώθηκε το επαναστατικό κίνημα στη Μακεδονία το 1854;
 - i. Ποιες μυστικές εταιρείες ιδρύθηκαν από την ελεύθερη Ελλάδα και ποιος ο σκοπός τους;
 - ii. Γιατί δεν πέτυχε το επαναστατικό κίνημα στη Μακεδονία;
2. Τι έγινε το 1878;
3. Τι σημαντικό κέρδισε η ελληνική κυβέρνηση στο συνέδριο του Βερολίνου;
4. Πότε ξεκίνησε η επανάσταση στην Κρήτη και με ποιο αίτημα;
5. Τι γνωρίζετε για το ολοκαύτωμα της Μονής Αρκαδίου;
6. Ποιες ήταν οι συνέπειες του Ολοκαυτώματος;
7. Πότε η Μακεδονία και η Κρήτη επαναστατούν ταυτόχρονα και με ποιο αποτέλεσμα;

Κεφάλαιο Δ4: Η Ελλάδα στα τέλη του 19^{ου} αιώνα

Ελλάδα ⇒ Επιδίωκε να εικονογραφηθεί στα πρότυπα των προηγμένων κρατών της Δύσης (καθιερώθηκε το σύστημα της μιας Βουλής με θητεία 4 ετών), όμως:

- Ο βασιλιάς Γεώργιος εξακολούθησε να παρεμβαίνει εμποδίζοντας την ομαλή λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος.

Αρχή της δεδηλωμένης (Τρικούπης, 1875): Ο βασιλιάς ήταν υποχρεωμένος να αναθέτει το σχηματισμό κυβέρνησης στον αρχηγό του κόμματος που είχε την πλειοψηφία στη βουλή.

Πολιτικοί σχηματισμοί (κόμματα) της εποχής:

1. Κόμμα Χαρίλαου Τρικούπη (υποστήριζε τον εξευρωπαϊσμό της χώρας).
2. Κόμμα Θεόδωρου Δηλιγιάννη (στηριζόταν στα φτωχά κοινωνικά στρώματα).

Οικονομική κρίση Ελλάδας και Πτώχευση 1893 (αίτια):

1. Τα χρήματα του δανείου εξαντλήθηκαν γρήγορα.
2. Η παγκόσμια κατάρρευση του εμπορίου της σταφίδας (η σταφίδα ήταν το κύριο γεωργικό προϊόν που εξήγαγε η χώρα).

Αποτέλεσμα κρίσης: Μετανάστευση Ελλήνων στις Η.Π.Α για να βρουν μια καλύτερη ζωή.

Ληστεία: Συμμορίες ληστών που ζούσαν στην ύπαιθρο προκαλούσαν αναταραχές τόσο στα προάστια της πρωτεύουσας όσο και στα σύνορα της χώρας (δυσφήμιση Ελλάδας στο εξωτερικό).

Ελληνοτουρκικός πόλεμος 1897:

- Η Κρήτη επαναστάτησε εναντίον των Τούρκων με τη βοήθεια ελληνικού στρατού και στόλου.
- Τουρκικές δυνάμεις επιτέθηκαν στη Θεσσαλία και τη Στερεά Ελλάδα νικώντας τον ελληνικό στρατό.
- Ο πόλεμος έληξε με την παρέμβαση των Μεγάλων Δυνάμεων.
- Η Ελλάδα υποχρεώθηκε να πληρώσει μεγάλη χρηματική αποζημίωση στους Τούρκους (πήρε δάνειο από τις Μεγάλες Δυνάμεις με τον όρο να μπορούν να παρεμβαίνουν στα έσοδα του κράτους).

Γλωσσικό Ζήτημα: Διαμάχη για το είδος της γλώσσας που πρέπει να χρησιμοποιείται επίσημα από το κράτος (καθαρεύουσα ή δημοτική). Μετά το 1880 επικράτησε στη λογοτεχνία η δημοτική γλώσσα.

Σπουδαίοι ποιητές και λογοτέχνες: Κ. Παλαμάς, Κ. Καβάφης, Γ. Βιζυηνός, Α. Παπαδιαμάντης

Σπουδαίοι ζωγράφοι: Λύτρας, Ιακωβίδης, Γύζης, Βολανάκης

Ερωτήσεις

1. Τι επιδίωξε να κάνει η Ελλάδα στα μέσα του 19^{ου} αιώνα και ποιο εμπόδιο υπήρχε;
2. Τι ήταν η «αρχή της δεδηλωμένης»;
3. Ποιοι πολιτικοί σχηματισμοί επικρατούσαν τη εποχή εκείνη;
4. Γιατί η Ελλάδα οδηγήθηκε στην πτώχευση το 1893; Ποιο το αποτέλεσμα της κρίσης;
5. Ποιο πρόβλημα δυσφήμιζε την Ελλάδα στο εξωτερικό;
6. Τι γνωρίζετε για τον Ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897;
7. Τι ήταν το «γλωσσικό ζήτημα»;
8. Αναφέρετε μερικούς σπουδαίους λογοτέχνες και ζωγράφους της εποχής.

Κεφάλαιο Δ5: Η Θράκη, η Ασία και ο Πόντος, ακμαία ελληνικά κέντρα

Πρωτόκολλο Λονδίνου (1830):

- Η Ελλάδα ανακηρύχθηκε ανεξάρτητο κράτος.
- Τα σύνορα του νέου κράτους ήταν περιορισμένα (**μειονέκτημα- πρόβλημα**).
 - Εκτός συνόρων έμειναν περιοχές με σημαντικό ορθόδοξο χριστιανικό πληθυσμό (Θράκη, παράλια Μικρα-Ασίας, Πόντος), που μιλούσε την ελληνική, την τουρκική ή την αρμενική γλώσσα.
 - Οι Έλληνες των περιοχών της Θράκης, Μικρα- Ασίας και Πόντου (**αλύτρωτες περιοχές**) είχαν υποστεί πολλές διώξεις από τους Τούρκους.

Αλύτρωτες περιοχές: **Οι συνθήκες ζωής των Ελλήνων** από το 1856 βελτιώνονται λόγω:

1. Των μεταρρυθμίσεων που επέβαλλαν οι Μεγάλες Δυνάμεις στην Υψηλή Πύλη.
2. Διαπραγματεύσεων του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Τρόπος διοίκησης αλύτρωτων περιοχών:

- Οι υπόδουλοι Έλληνες διοικούσαν:
 1. Από εκλεγμένους δημογέροντες.
 2. Από εφόρους που φρόντιζαν για την εκπαίδευσή τους.
 3. Από επιτροπές ναών.

Υπερασπιστές ελληνικών συμφερόντων στις αλύτρωτες περιοχές:

- Έλληνες πρόξενοι, Έμποροι, Κληρικοί.

Εκπαιδευτική και πολιτιστική δραστηριότητα:

- Κεντρική Εκκλησιαστική και Πνευματική Επιτροπή (επόπτευε την εκτύπωση βιβλίων, προωθούσε την καλλιέργεια της ελληνικής γλώσσας, ίδρυε Αρρεναγωγεία και Παρθεναγωγεία).
- Φιλολογικοί Σύλλογοι (κάλυπταν μόνοι τις δαπάνες τους).

Θράκη:

- Χωρισμένη σε 2 επαρχίες (Επαρχία Κωνσταντινούπολης και επαρχία Αδριανούπολης).
- Δυσκολίες διαβίωσης:
 1. Εξισλαμισμοί κατοίκων.
 2. Μεταναστεύσεις κατοίκων λόγω επιδημιών, πολέμων και στρατολόγησης των κατοίκων.
 3. Εκβουλγαρισμοί κατοίκων.
- Παρά τις δυσκολίες οι Έλληνες είχαν αναπτύξει σημαντική οικονομική δραστηριότητα (εμπόριο σιταριού και καπνού).

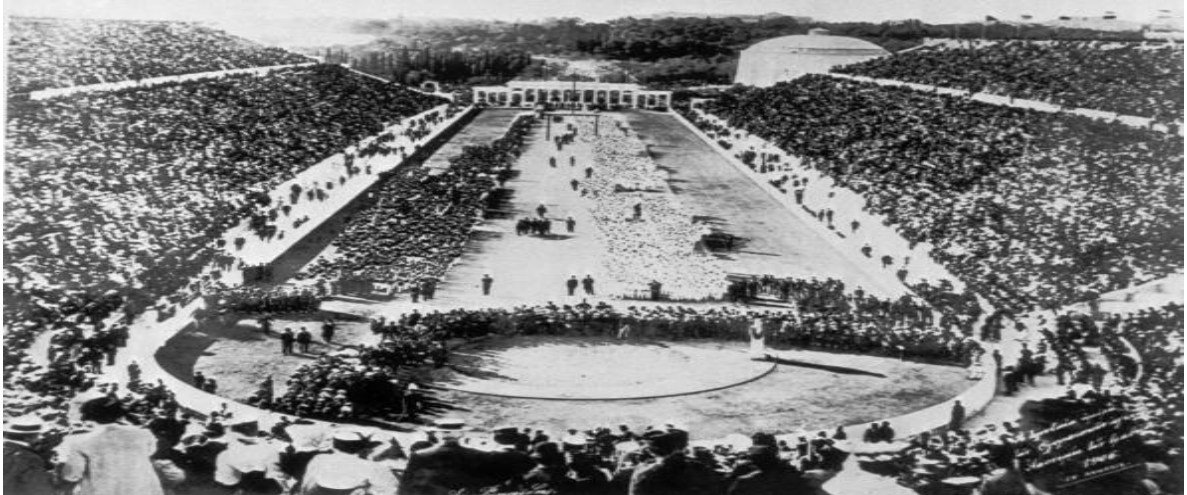
Μικρα- Ασία και Πόντος:

- **Κρυπτοχριστιανοί:** Άνθρωποι που έδειχναν ότι είχαν γίνει μουσουλμάνοι αλλά μέσα τους παρέμεναν Χριστιανοί.
- Οι Έλληνες των περιοχών αυτών διακρίθηκαν στο εμπόριο και τη ναυτιλία.

- Ιδρύθηκαν σπουδαία σχολεία (Ευαγγελική σχολή της Σμύρνης- Φροντιστήριο της Τραπεζούντας).
- Εκδόθηκαν εφημερίδες και βιβλία.

Αναβίωση Ολυμπιακών Αγώνων (19^{ος} αιώνας):

- Πρωτοβουλία του Γάλλου βαρόνου Πιερ Ντε Κουμπερτέν.
- Οι πρώτοι σύγχρονοι Ολυμπιακοί Αγώνες έγιναν στο Παναθηναϊκό Στάδιο το 1896.
- Σπύρος Λούης- διακρίθηκε στους αγώνες 9μαραθώνιος).

Ερωτήσεις

1. Ποιο πρόβλημα δημιουργούσε το πρωτόκολλο του Λονδίνου στους Έλληνες;
2. Ποιες ορίζονται ως «αλύτρωτες περιοχές» και πότε βελτιώνονται οι συνθήκες ζωής σε αυτές;
3. Από ποιους διοικούνταν οι Έλληνες στις αλύτρωτες περιοχές; Ποιοι οι υπερασπιστές τους;
4. Ποιοι οργανισμοί ανέπτυξαν σπουδαία εκπαιδευτική και πολιτιστική δραστηριότητα;
5. Πως ήταν χωρισμένη η Θράκη και ποιες δυσκολίες αντιμετώπιζαν οι κάτοικοί της;
6. Τι γνωρίζετε για τη ζωή των Ελλήνων σε Μικρά- Ασία και Πόντο;
7. Τι ήταν οι κρυπτοχριστιανοί;
8. Τι γνωρίζετε για την αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων;

Κεφάλαιο Δ6: Η κρίση στα Βαλκάνια

Οθωμανική Αυτοκρατορία \Leftrightarrow Παρακμάζει (χάνει τη δύναμή της) \Leftrightarrow Οι υπόδουλοι βαλκανικοί λαοί διεκδικούν την ελευθερία τους και τη δημιουργία κράτους.

- Οι Έλληνες είναι οι πρώτοι που κατάφεραν να κερδίσουν την ανεξαρτησία τους και δημιούργησαν ελληνικό κράτος.
- Πολλά εδάφη τα διατηρούσε ακόμα η Τουρκία.

Ανατολικό Ζήτημα \Leftrightarrow Το ζήτημα της διανομής των εδαφών της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Οι εδαφικές διεκδικήσεις των βαλκανικών λαών από τους Οθωμανούς.

1. Μεγάλα Εμπορικά συμφέροντα.
2. Οικονομικά συμφέροντα των Μεγάλων Δυνάμεων. } Πολύ σύνθετη η επίλυσή του

Εξέγερση Βαλκανικών λαών κατά των Οθωμανών (1875):

- Βουλγαρία, Σερβία, Μαυροβούνιο, Ερζεγοβίνη επαναστατούν.
- Ο Σουλτάνος στέλνει στρατό για να τους σταματήσει.
- Η Ρωσία βοηθάει τους σλαβικούς λαούς γιατί είχε συμφέροντα στην περιοχή.
- Οι Τούρκοι χάνουν και αναγκάζονται να υπογράψουν τη συνθήκη του Αγίου Στεφάνου (1878).

Συνθήκη Αγίου Στεφάνου:

- Προέβλεπε την ίδρυση αυτόνομου βουλγαρικού κράτους που θα περιελάμβανε όλη τη Μακεδονία (σε βάρος της Ελλάδας).
- Οι Μεγάλες Δυνάμεις εμπόδισαν την εφαρμογή της (δεν ήθελαν την επέκταση των συμφερόντων της Ρωσίας στη Μεσόγειο).

Συνέδριο Βερολίνου (Ιούλιος 1878):

- Ευνοϊκότεροι όροι για την Τουρκία από τη συνθήκη του Αγίου Στεφάνου.
- Η Βουλγαρία παρέμεινε αυτόνομη αλλά έχασε πολλά από τα εδάφη που της είχαν δοθεί με τη συνθήκη του Αγίου Στεφάνου.
- Η Σερβία, το Μαυροβούνιο και η Ρουμανία κέρδισαν την ανεξαρτησία τους.
- Η Ανατολική Ρωμυλία έγινε αυτόνομη.

Σύγκρουση Ελλάδας- Βουλγαρίας (1885):

- Η Βουλγαρία προσάρτησε την Ανατολική Ρωμυλία και η Ελλάδα αντέδρασε με επιστράτευση.
- Οι Μεγάλες Δυνάμεις εμπόδισαν τη σύγκρουση.

Ερωτήσεις

1. Τι συνέβη όταν η Οθωμανική Αυτοκρατορία άρχισε να παρακμάζει;
2. Τι ήταν το «Ανατολικό Ζήτημα» και γιατί ήταν δύσκολη η επίλυσή του;
3. Τι συνέβη όταν οι βαλκανικοί λαοί επαναστάτησαν κατά των Τούρκων;
4. Τι προέβλεπε η συνθήκη του Αγίου Στεφάνου; Εφαρμόστηκε τελικά;
5. Τι προέβλεπε το συνέδριο του Βερολίνου;
6. Γιατί ήρθαν σε διαμάχη Ελλάδα και Βουλγαρία και πως λύθηκε η διαμάχη;
7. Πως κρίνετε τη στάση των Μεγάλων Δυνάμεων στο Ανατολικό Ζήτημα;

Κεφάλαιο Ε1: Από τον Ελληνοτουρκικό Πόλεμο του 1897 στον Μακεδονικό Αγώνα

Ελληνοτουρκικός Πόλεμος ⇔ Ήττα Ελλήνων ⇔ Απογοήτευση στο βασίλειο και το στράτευμα.

Κρήτη (1905):

- Εξέσπασε επαναστατικό κίνημα με επικεφαλής τον Ελευθέριο Βενιζέλο.
- Αίτημα ⇔ Ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα.
- Δεν είχε αποτέλεσμα το κίνημα.

Κρήτη (1908):

- Η Κρήτη επαναστατεί εναντίον των Τούρκων και ζητάει ξανά την ένωσή της με την Ελλάδα.
- Η Ελληνική Κυβέρνηση, επειδή φοβόταν αντίποινα των Τούρκων, δεν αποδέχτηκε επίσημα την ένωση με την Κρήτη ⇔ Δυσαρέσκεια λαού.

Μακεδονικός Αγώνας: Διαμάχη μεταξύ Ελλάδας και Βουλγαρίας για το ποια χώρα θα επικρατήσει στην Μακεδονία. Αγώνας γύρω από τα σχολεία και τις εκκλησίες της περιοχής.

- Οι Βούλγαροι στέλνουν τους κομιτατζήδες (αντάρτες) οι οποίοι πίεζαν τους κατοίκους να δηλώσουν ότι ανήκουν στην ανεξάρτητη βουλγαρική επαρχία (Εξαρχία).
- Οι Έλληνες, ως απάντηση, σχηματίζουν αντάρτικες ομάδες με επικεφαλής τον Παύλο Μελά, τον Κων. Μαζαράκη και τον Τέλλο Αγαπηνό. Τις ομάδες συντόνιζαν:
 1. Ο Λάμπρος Κορομηλάς (πρόξενος).
 2. Ίων Δραγούμης (υποπρόξενος).
 3. Γερμανός Καραβαγγέλης (μητροπολίτης).
- **Θάνατος Παύλου Μελά** (1904) σε μάχη με τους Τούρκους στο χωριό Στάτιστα Καστοριάς ⇔ Η Ελληνική Κυβέρνηση αποφασίζει να διεκδικήσει τη Μακεδονία πιο δυναμικά.
- **1908:** Ο Μακεδονικός Αγώνας διακόπηκε:
 1. Εμφανίστηκαν οι Νεότουρκοι (φανατικοί Τούρκοι που ήταν κατά του Σουλτάνου και δεν ήθελαν την ανάμειξη των Μεγάλων Δυνάμεων στα εσωτερικά της Οθωμ. Αυτοκρατορίας).
 2. Οι Έλληνες και οι Βούλγαροι κατέθεσαν τα όπλα επειδή οι Νεότουρκοι τους διαβεβαίωσαν ότι θα τους παραχωρήσουν δικαιώματα.

Λίμνη των Γιαννιτσών: Συγκρούσεις ανάμεσα σε Βούλγαρους και Έλληνες.

Δυσκολίες Ελλήνων:

1. Κομιτατζήδες.
2. Ελονοσία, ασθένειες και άσχημες συνθήκες διαβίωσης.

Ερωτήσεις

1. Τι αιτήθηκε η Κρήτη το 1905 και το 1908 και ποια η αντίδραση της ελληνικής κυβέρνησης;
2. Τι ήταν ο Μακεδονικός Αγώνας;
3. Τι ενέργειες έκαναν οι Βούλγαροι και πως απάντησαν οι Έλληνες;
4. Πότε και που πέθανε ο Παύλος Μελάς; Είχε αντίκρισμα ο θάνατός του;
5. Γιατί διακόπηκε ο Μακεδονικός Αγώνας το 1908;
6. Ποιες δυσκολίες είχαν να αντιμετωπίσουν οι Έλληνες στη Λίμνη των Γιαννιτσών;

Κεφάλαιο Ε2: Το κίνημα στο Γουδί και η κυβέρνηση Βενιζέλου

Κίνημα στο Γουδί (14 Αυγούστου 1909): Αξιωματικοί, οπλίτες και αρκετοί πολίτες συγκεντρώθηκαν στην περιοχή Γουδί της Αθήνας και κήρυξαν επανάσταση καθώς ήταν απογοητευμένοι:

1. Από την πολύχρονη οικονομική κρίση.
2. Από την πολιτική αστάθεια.
3. Από την ήττα στον Ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897.

Αιτήματα επαναστατών:

- Κατάργηση της Βασιλείας ή αντικατάσταση του βασιλιά.
 - Βελτίωση του Συντάγματος.
 - Αλλαγές στο στρατεύμα.
- } Η κυβέρνηση παραιτήθηκε

Επαναστάτες: Καλούν στην Αθήνα τον Ελευθέριο Βενιζέλο (Κρητικός πολιτικός- 45 χρονών)

Ελευθέριος Βενιζέλος :

- Είχε σπουδάσει νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- Έμπειρος πολιτικός.
- Είχε διατελέσει βουλευτής και υπουργός στην Κρήτη.
- Ήταν επικεφαλής στην επανάσταση των Κρητών για ένωση με την Ελλάδα.

Στόχος Βενιζέλου:

- Να εκσυγχρονίσει την Ελλάδα.
- Να απελευθερώσει τις αλύτρωτες περιοχές.
- Να οργανώσει και να εξοπλίσει καλά το στρατό.

Εκλογές 2010: Το κόμμα το Βενιζέλου (Φιλελεύθεροι) κερδίζει με μεγάλη πλειοψηφία.

Μεταρρυθμίσεις Βενιζέλου:

- Καθιέρωσε την υποχρεωτική και δωρεάν φοίτηση στο δημοτικό σχολείο.
- Κλήθηκαν Άγγλοι και Γάλλοι αξιωματικοί για την αναδιοργάνωση στρατού και στόλου.
- Ιδρύθηκαν συνεταιρισμοί, καθιερώθηκαν οι αργίες και το ωράριο εργασίας.
- Προστάτευσε τους κολίγους (αγρότες που εργάζονταν σε χωράφια μεγάλων γαιοκτημόνων) από τους μεγάλους γαιοκτήμονες.

Κιλελέρ (Θεσσαλία): Χωριό στο οποίο ξέσπασαν επεισόδια μεταξύ διαδηλωτών αγροτών που ζητούσαν να μοιραστούν οι μεγάλες ιδιοκτησίες γης. Δυο διαδηλωτές σκοτώθηκαν, αλλά ο αγώνας τους αργότερα δικαιώθηκε.

Ερωτήσεις

1. Από ποιους και γιατί έγινε το κίνημα στο Γουδί;
2. Ποια ήταν τα αιτήματα των επαναστατών στο Γουδί;
3. Πέτυχε το κίνημα τον σκοπό του;
4. Τι γνωρίζετε για τον Ελευθέριο Βενιζέλο;
5. Ποιος ήταν ο στόχος του Βενιζέλου για την Ελλάδα; Κέρδισε τελικά τις εκλογές του 2010;
6. Σε ποιες μεταρρυθμίσεις προχώρησε ο Βενιζέλος όταν εξελέγη πρωθυπουργός;
7. Τι συνέβη στο Κιλελέρ της Θεσσαλίας;

Κεφάλαιο Ε3: Οι Βαλκανικοί πόλεμοι

Α' βαλκανικός πόλεμος (Οκτώβ. 1912): Σερβία, Μαυροβούνιο, Βουλγαρία, Ελλάδα # Τουρκία

Σερβία, Μαυροβούνιο, Βουλγαρία, Ελλάδα ⇨ Κηρύσσουν πόλεμο στην Οθωμανική Αυτοκρατορία διεκδικώντας εδάφη στη βαλκανική χερσόνησο.

- Η Ελλάδα εξοπλίζεται με πυροβόλα, τουφέκια και πυρομαχικά και εκπαιδεύει το στρατό της.
- Αρχιστράτηγος ελληνικού στρατού ⇨ Βασιλιάς Κωνσταντίνος.
- Τα ελληνικά στρατεύματα κατέλαβαν την Κοζάνη, την Ελασσόνα και τη Δεσκάτη.

Θεσσαλονίκη:

- Την ήθελαν και οι Βούλγαροι και οι Έλληνες.
- Ο Βενιζέλος διατάζει το στρατό να κατευθυνθεί στη Θεσσαλονίκη (για να προλάβουν τους Βούλγαρους).
- Στη μάχη στα Γιαννιτσά (Οκτώβρης 1912) οι Έλληνες νίκησαν τους Τούρκους και κατέκτησαν τη Θεσσαλονίκη.
- Ο Οθωμανός πασάς παραδίδει την πόλη στους Έλληνες και ο διάδοχος Κωνσταντίνος μαζί με τον στρατό μπήκαν στην πόλη προκαλώντας ενθουσιασμό στους κατοίκους.

Επιτυχίες ελληνικού στρατού στον Α' βαλκανικό:

- Κατάληψη Θεσσαλονίκης, Ιωαννίνων, νησιών Ανατολικού Αιγαίου (από τον Ναύαρχο Κουντουριώτη).
- Η Τουρκία αποχώρησε ηττημένη από τα βαλκάνια.
- Η Τουρκία παραιτήθηκε από τη διεκδίκηση της Κρήτης.

Β' Βαλκανικός πόλεμος (Ιούνιος 1913): Σερβία, Ελλάδα # Βουλγαρία. Έγινε γιατί:

- Δεν είχαν οριστεί τα σύνορα των χωρών στον Α' βαλκανικό πόλεμο.
- Η Βουλγαρία διεκδικούσε περισσότερα εδάφη και στράφηκε εναντίον της Ελλάδας και της Σερβίας.
- Η Ελλάδα νίκησε σε πολλές μάχες τους Βούλγαρους και κατέκτησε και την Κεντρική και Ανατολική Μακεδονία.
- Ήττα Βουλγαρίας.

Συνθήκη Βουκουρεστίου (υπογράφηκε με τη λήξη του Β' βαλκανικού πολέμου):

- Η Ανατολική Μακεδονία δόθηκε στην Ελλάδα.
- Η Δυτική Θράκη παρέμεινε στους Βούλγαρους.
- Η Βόρεια Ήπειρος δόθηκε στην Αλβανία (νέο κράτος στα Βαλκάνια).

Αποτελέσματα Βαλκανικών πολέμων:

- Η Ελλάδα διπλασίασε την έκτασή της (Ήπειρος, Μακεδονία, νησιά Ανατ. Αιγαίου, Κρήτη).
- Διπλασιάστηκε ο πληθυσμός της Ελλάδας.

Ερωτήσεις

1. Ανάμεσα σε ποιους έγινε ο Α' βαλκανικός πόλεμος πότε και γιατί; Πως προετοιμάστηκε ο ελληνικός στρατός και ποιες περιοχές κατέλαβε;
2. Πως κατάφεραν οι Έλληνες να πάρουν τη Θεσσαλονίκη μέσα από τα χέρια των Βουλγάρων;
3. Ποια ήταν η έκβαση του Α' βαλκανικού πολέμου;
4. Ανάμεσα σε ποιους έγινε ο Β' βαλκανικός πόλεμος πότε και γιατί;
5. Ποια ήταν η έκβαση του Β' βαλκανικού πολέμου;
6. Τι όριζε η συνθήκη του Βουκουρεστίου;
7. Ποια ήταν τα αποτελέσματα για την Ελλάδα από τους βαλκανικούς πολέμους;

Κεφάλαιο Ε4: Η Ελλάδα στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο

Δυσκολίες από το διπλασιασμό της έκτασης και του πληθυσμού της Ελλάδας το 1913:

Εσωτερικό:

- Τα σύνορα δεν μπορούσαν να φυλαχθούν αποτελεσματικά.
- Το οδικό δίκτυο ήταν περιορισμένο και δημιουργούνταν δυσκολίες στη μετακίνηση των στρατιωτών στη Μακεδονία.
- Οι αποθήκες πολεμικού υλικού ήταν λίγες.

Εξωτερικό:

- Τα νησιά του Ανατ. Αιγαίου δεν είχαν κατοχυρωθεί ακόμα στην Ελλάδα.
- Δεν είχαν οριστεί τα σύνορα της Αλβανίας.
- Η Βουλγαρία παρέμενε ακόμα εχθρός της Ελλάδας.

Αιτίες Α΄ παγκοσμίου πολέμου (1914):

1. Ο έλεγχος του διεθνούς εμπορίου.
 2. Η κυριαρχία στα Βαλκάνια.
- } Ανταγωνισμός ανάμεσα στις Μεγάλες Δυνάμεις

2 στρατόπεδα:

1. Κεντρικές Δυνάμεις (Γερμανία, Αυστροουγγαρία, Ιταλία, Τουρκία, Βουλγαρία).
2. Δυνάμεις της Αντάντ= Εγγάρδια Συνεννόηση (Γαλλία, Αγγλία, Ρωσία, Ρουμανία, Σερβία Μαυροβούνιο).

Η θέση της Ελλάδας (2 απόψεις):

1. Ο Ελ. Βενιζέλος επιδίωκε την ένταξη της Ελλάδας στην Αντάντ,
2. Ο βασιλιάς Κωνσταντίνος έλεγε ότι η Ελλάδα πρέπει να διατηρήσει ουδέτερη στάση.

Αποτέλεσμα: Εθνικός Διχασμός (Η κυβέρνηση των Φιλελευθέρων παραιτήθηκε και η χώρα διχάστηκε- χωρίστηκε στα δυο).

Η Ελλάδα συμμετάχθηκε με την Αντάντ (1917) γιατί:

- Οι Γερμανοί και οι Βούλγαροι το 1916 εισέβαλαν στην Ανατολική Μακεδονία.
- Η Αγγλία και η Γαλλία πίεζαν την ελληνική κυβέρνηση να εγκαταλείψει την ουδετερότητα.

Αποτέλεσμα: Ο βασιλιάς Κωνσταντίνος εκθρονίστηκε και εγκατέλειψε τη χώρα.

Λήξη Α΄ παγκοσμίου Πολέμου (1918):

1. Οι δυνάμεις της Αντάντ νίκησαν τις Κεντρικές Δυνάμεις
2. Η Γερμανία υποχρεώθηκε να πληρώσει αποζημιώσεις.
3. Υπογράφηκε η **Συνθήκη των Σεβρών** (1920- οφέλη για την Ελλάδα):
 - Η Ελλάδα κατοχύρωσε τα νησιά του Αιγαίου (εκτός Δωδεκανήσων).
 - Η Ελλάδα κέρδισε την Ανατολική και Δυτική Θράκη (εκτός Κων/πολης).
 - Η Ελλάδα ανέλαβε για 5 χρόνια τη διοίκηση της Σμύρνης.

Ερωτήσεις

1. Ποιες δυσκολίες προέκυψαν από την αύξηση των εδαφών της Ελλάδας;
2. Ποιες ήταν οι αιτίες που οδήγησαν στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο;
3. Ποια στρατόπεδα δημιουργήθηκαν στην Ευρώπη και ποιες χώρες συμμετείχαν σε αυτά;
4. Ποια στάση κράτησε η Ελλάδα στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και ποιο αποτέλεσμα είχε;
5. Γιατί τελικά η Ελλάδα συμμετάχθηκε με την Αντάντ;
6. Πότε και με ποια αποτελέσματα έληξε ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος;
7. Τι οφέλη είχε η Ελλάδα με τη Συνθήκη των Σεβρών;

Κεφάλαιο Ε5: Η Μικρασιατική Εκστρατεία και η Καταστροφή

Συνθήκη Σεβρών ⇨ Λήξη Α' παγκοσμίου πολέμου, περιορισμός της Τουρκίας εδαφικά

Διεκδικήσεις Μεγάλων Δυνάμεων από Τουρκία:

- **Βρετανία** ⇨ Στενά Βοσπόρου και Κωνσταντινούπολη
- **Ιταλία** ⇨ Αττάλεια
- **Γαλλία** ⇨ Κιλικία
- **Ελλάδα** ⇨ Σμύρνη (αποβιβάστηκαν στη Σμύρνη στις 2 Μαΐου 1919 ελληνικά στρατεύματα αναλαμβάνοντας τη διοίκηση της Σμύρνης για 5 χρόνια. Μετά οι κατοικοί της θα αποφάσιζαν αν θα ενωνόταν με την Ελλάδα).

Η Ελλάδα στη Μικρα- Ασία:

- Πολεμικές συγκρούσεις με Τουρκικά στρατεύματα.
- Κατάληψη Αφιόν Καραχισάρ και Εσιλί Σεχίρ (σημαντικών κέντρων). Τα κέντρα αυτά απείχαν 300 χιλιόμετρα από τη Σμύρνη.
- Επέκταση ελληνικών συνόρων (μετώπου).

Μειονεκτήματα επέκτασης του μετώπου:

1. Μεγάλη γραμμή μετώπου (απαιτούσε πολλούς στρατιώτες).
2. Δύσκολος ανεφοδιασμός στρατού.
3. Δεν υπήρχαν χάρτες ακριβείας της περιοχής.
4. Οι Τούρκοι υπερτερούσαν σε ιππικό και πυροβολικό.

Πολιτικές Μεταβολές στην Ελλάδα (1920):

- Ο Βενιζέλος χάνει τις εκλογές. Την εξουσία αναλαμβάνουν οι πολιτικοί του αντίπαλοι.
- Η νέα ηγεσία επαναφέρει το βασιλιά Κωνσταντίνο στο θρόνο δίνοντας έρεσκεια Άγγλων και Γάλλων.
- Αντικαταστάθηκε η ηγεσία του στρατεύματος.

Πολιτικές Μεταβολές στην Τουρκία: Αντιστροφή κλίματος υπέρ των Τούρκων.

- Ξέσπασε εμφύλιος πόλεμος ανάμεσα στους οπαδούς του Σουλτάνου και εκείνους του αξιωματικού Μουσταφά Κεμάλ.
- Ο Κεμάλ προμηθευόταν όπλα και πυρομαχικά από τα λιμάνια των Άγγλων και των Γάλλων και έκανε επιθέσεις κατά του ελληνικού στρατού.
- Οι Σύμμαχοι άρχισαν να εγκαταλείπουν τα εδάφη στη Μικρα- Ασία. Οι Σοβιετικοί άρχισαν να υποστηρίζουν τον Κεμάλ.

Συγκρούσεις Ελληνικού και Τουρκικού στρατού:

- Ο Ελληνικός στρατός προχωράει νικηφόρα αρχικά. Περνάει τον ποταμό Σαγγάριο και την Αλμυρά έρημο και καταδιώκει τους Τούρκους για να τους εξολοθρεύσει. **Αλλά:**
 1. Έγινε δύσκολος ο ανεφοδιασμός.
 2. Ο ελληνικός στρατός ήταν κουρασμένος από τους συνεχείς πολέμους.

Αποτέλεσμα: Οπισθοχώρηση ελληνικού στρατού.

Επίθεση Κεμάλ (Αύγουστος 1922): Μικρασιατική Καταστροφή

- Η ελληνική αμυντική γραμμή έσπασε. Υποχώρηση ελληνικού στρατού.
- Τέλη Αυγούστου οι Τούρκοι μπήκαν στη Σμύρνη (πυρπόλησαν την ελληνική και αρμενική συνοικία της πόλης).
- Ο Μητροπολίτης Χρυσόστομος παραδόθηκε και θανατώθηκε από τους Τούρκους.
- Χιλιάδες κόσμου (πρόσφυγες) στο λιμάνι της Σμύρνης προσπαθούν να μπου σε καράβια για να σωθούν.
- Ακολούθησαν σφαγές και λεηλασίες κατοίκων της Σμύρνης (Ελλήνων και Αρμενίων).

Μουσταφά Κεμάλ Ατατούρκ:

- Τούρκος αξιωματικός και πολιτικός.
- Ηγέτης του κινήματος των Νεότουρκων.
- Αργότερα πρόεδρος της Τουρκίας.
- Θεωρείται ο ιδρυτής της σύγχρονης Τουρκίας.

Ερωτήσεις

1. Τι επισφράγισε η συνθήκη των Σεβρών;
2. Ποιες περιοχές διεκδικούσαν οι Μεγάλες Δυνάμεις από την Τουρκία;
3. Πως ενήργησε ο ελληνικός στρατός στη Μικρα- Ασία;
4. Ποια ήταν τα μειονεκτήματα από την επέκταση του ελληνικού μετώπου;
5. Ποιες πολιτικές μεταβολές συντελούνται στην Ελλάδα το 1920;
6. Πότε και πως αλλάζει το κλίμα υπέρ των Τούρκων;
7. Γιατί υποχώρησε ο ελληνικός στρατός ενώ είχε φτάσει κοντά στην Άγκυρα;
8. Τι συνέβη στη Μικρασιατική Καταστροφή;
9. Τι γνωρίζετε για τον Μουσταφά Κεμάλ;

Κεφάλαιο Ε6: Ο Μεσοπόλεμος

Τέλος Μικρασιατικής Καταστροφής \Leftrightarrow **Συνθήκη Λωζάννης** (1923).

- Η Ελλάδα αποσύρθηκε από την Ανατ. Θράκη, την Ίμβρο και την Τένεδο και την περιοχή της Σμύρνης.
- Τα Δωδεκάνησα παρέμειναν στην Ιταλία.
- Αποφασίστηκε ανταλλαγή πληθυσμών ανάμεσα σε Ελλάδα και Τουρκία με βάση τη Θρησκεία. (μετακινήθηκαν οι Χριστιανοί της Κων/πολης, της Ίμβρου και της Τενέδου αλλά και οι Μουσουλμάνοι της Θράκης).

1924- Εγκαθιδρύεται στην Ελλάδα η **αβασίλευτη δημοκρατία**.

- Αλέξανδρος Παπαναστασίου: 1^{ος} πρωθυπουργός της Ελλάδας.

Πρόσφυγες προς την Ελλάδα:

- 1.000.000 πρόσφυγες από Ανατ. Θράκη, Μικρα-Ασία, Πόντο.
- 100.000 πρόσφυγες από Σοβιετική Ένωση και Βουλγαρία.
- Εγκαταστάθηκαν κυρίως στη Μακεδονία και τη δυτική Θράκη.
- Έμειναν σε καταυλισμούς και αργότερα σε οικισμούς.
- Οι πρόσφυγες συνέβαλαν σημαντικά στην οικονομική (αγροτική) και πνευματική ανάπτυξη της χώρας.

Μεσοπόλεμος = Το διάστημα ανάμεσα στους 2 παγκόσμιους πολέμους.

- Η Ελλάδα αντιμετώπιζε μεγάλα **προβλήματα στο Μεσοπόλεμο**:
 1. Οικονομική κρίση.
 2. Έπρεπε να βρει στέγη και εργασία στους πρόσφυγες (δύσκολη υπόθεση).
 3. Πολιτική αστάθεια (πολιτικά κόμματα εναλλάσσονταν συχνά στην εξουσία).
 4. Πραξικοπήματα (αξιωματικοί έπαιρναν την εξουσία).
 5. Κοινωνική αναταραχή (διαδηλώσεις, απεργίες).

Ιωάννης Μεταξάς \Leftrightarrow Αναλαμβάνει την εξουσία (4 Αυγούστου 1936)- Επιβάλλει **δικτατορία**. Ευνοήθηκε από τη συγκυρία στην Ευρώπη (Γερμανία- ναζιστικό κόμμα με Χίτλερ + Ιταλία- Φασιστικό κόμμα).

- Εκδίωξε τους πολιτικούς του αντίπαλους.
- Προσπάθησε να προσεγγίσει τους εργάτες και τους αγρότες αλλά δεν τα κατάφερε.
- Προετοίμασε τη χώρα για τον πόλεμο που ερχόταν (Β' παγκόσμιος).
- Επέδωσε συμμαχία με τους Βρετανούς (μεγαλύτερη ναυτική δύναμη της εποχής).

Ερωτήσεις

1. Τι όριζε η συνθήκη της Λωζάννης;
2. Πότε εγκαθιδρύεται η αβασίλευτη δημοκρατία και με ποιον πρώτο πρωθυπουργό;
3. Τι γνωρίζετε για την είσοδο των προσφύγων στην Ελλάδα;
4. Τι ορίζεται ως Μεσοπόλεμος;
5. Ποια προβλήματα αντιμετώπιζε η Ελλάδα στην περίοδο του Μεσοπολέμου;
6. Πότε και πως αναλαμβάνει την εξουσία ο Ιωάννης Μεταξάς και τι ενέργειες έκανε όταν ανέλαβε την εξουσία;

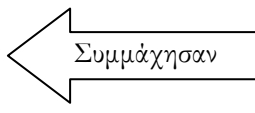
Κεφάλαιο Ε7: Το Αλβανικό Έπος

Συνέπειες ήττας στον Α' παγκόσμιο για τη Γερμανία:

- Έχασε αρκετά εδάφη και αναγκάστηκε να πληρώσει αποζημιώσεις.
- Μείωσε πολύ το στρατό της.

Βουλγαρία: Υποχρεώθηκε να παραχωρήσει τη Δυτική Θράκη στην Ελλάδα.

Μεσοπόλεμος: Περίοδος που την εξουσία σε πολλά κράτη πήραν **δικτατορίες**.

Γερμανία: Αδόλφος Χίτλερ (1933) **Ιταλία:** Μπενίτο Μουσολίνι (1922)

Συμμάχησαν

Συμμαχία Γερμανίας- Ιταλίας ⇔ Φόβοι για νέο πόλεμο στην Ευρώπη

- Η Γερμανία αναγκάζει την Αυστρία να ενωθεί μαζί της και επιτίθεται στην Τσεχοσλοβακία.
- Η Ιταλία το 1939 κατέλαβε την Αλβανία (Κίνδυνος για την Ελλάδα).

Ενέργειες Ελλάδας (Μεταξά) κατά τον Μεσοπόλεμο:

- Πολεμική προετοιμασία της χώρας (διπλασίασε τις στρατ. δαπάνες, ετοίμασε αξιόπιστο πυροβολικό, εκπόνησε σχέδιο μάχης για τυχόν επιθέσεις από Βουλγαρία ή Ιταλία).

Έναρξη Β' Παγκοσμίου Πολέμου (1939)- Αφορμή:

- Η Γερμανία κατέλαβε την Πολωνία (την οποία προστάτευε η Αγγλία).
1. Γερμανία- Ιταλία- Αυστρία-Ιαπωνία.
 2. Αγγλία- Γαλλία- Ρωσία- Η.Π.Α. } **2 στρατόπεδα**

Ελλάδα: Μπήκε στον πόλεμο τον Οκτώβρη του 1940- Αφορμή:

- Τορπιλισμός κατάδρομικού Έλλη από Ιταλικό υποβρύχιο στο λιμάνι της Τήνου.
- **28 Οκτωβρίου** ο Ιταλός πρέσβης Γκράτσι αποδίδει στον Μεταξά τελεσίγραφο παράδοσης της χώρας στους Ιταλούς ⇔ **Ο Μεταξάς αρνείται (ΟΧΙ)**. Έναρξη πολέμου για την Ελλάδα.
- Ιταλικά στρατεύματα εισέβαλαν από τα Ελληνοαλβανικά σύνορα με σκοπό να καταλάβουν την Ήπειρο και την υπόλοιπη Ελλάδα.
- Οι **αλπινιστές** (Ιταλοί στρατιώτες εκπαιδευμένοι σε μάχες σε ορεινά εδάφη) προσπαθούν να χτυπήσουν τους Έλληνες στην Πίνδο.

Αντίδραση Ελλήνων:

- Νίκησαν τους Ιταλούς Αλπινιστές και τους ανάγκασαν να υποχωρήσουν στην Αλβανία.
- Οι Έλληνες στο αλβανικό μέτωπο είχαν απώλειες καθώς:
 1. Το έδαφος ήταν ορεινό.
 2. Ο Χειμώνας ήταν βαρύς (κρυοπαγήματα στρατιωτών).
 3. Δύσκολη μεταφορά τροφίμων και πυρομαχικών. } Η Ιταλική εισβολή απέτυχε.

Ερωτήσεις

1. Ποιες συνέπειες είχαν Γερμανία και Βουλγαρία από την ήττα τους στον Α' παγκόσμιο;
2. Ποια καθεστώτα επικράτησαν σε Γερμανία και Ιταλία στον Μεσοπόλεμο;
3. Γιατί δημιουργούνται νέοι φόβοι για πόλεμο στην Ευρώπη;
4. Γιατί ξεκινά ο Β' παγκόσμιος και με ποιες συμμαχίες (αντίπαλα στρατόπεδα);
5. Πότε και γιατί μπήκε και η Ελλάδα στον πόλεμο;
6. Τι ήταν οι αλπινιστές;
7. Πως αντέδρασαν οι Έλληνες στην Ιταλική εισβολή; Είχαν απώλειες; Αν ναι, γιατί;

Κεφάλαιο Ε8: Η γερμανική επίθεση και ο Β΄ παγκόσμιος πόλεμος

Οι Γερμανοί δεν επιτίθενται στη Σοβιετική Ένωση αλλά στα Βαλκάνια καθώς:

1. Οι Ιταλοί αποτυγχάνουν να κυριεύσουν την Ελλάδα (ανασφάλεια Γερμανών).
2. Τα Βρετανικά αεροπλάνα (με βάσεις στα Βαλκάνια) συνέχιζαν να βομβαρδίζουν γερμανικούς στόχους (απειλή).

1941 ⇨ Οι Βούλγαροι συμμαχούν με τους Γερμανούς ⇨ Απειλή για την Ελλάδα (οι Έλληνες εγκαταλείπουν την ουδέτερη στάση και επιτρέπουν στους συμμάχους να αποβιβάστούν στα εδάφη της).

6 Απριλίου 1941 ⇨ Γερμανικά αεροσκάφη και άρματα μάχης επιτίθενται στην Ελλάδα.

Ελληνικός στρατός:

- Είχε να αντιμετωπίσει δυο διαφορετικά μέτωπα:
 - 1. Υπερασπιζόταν το οχυρό Ρούπελ στα σύνορα με τη Βουλγαρία.
 - 2. Γερμανική εισβολή στα σύνορα με την Αλβανία.
- } **Ηττήθηκε**

Οι Γερμανοί κατέλαβαν:

- 9 Απριλίου 1941 τη Θεσσαλονίκη.
 - 27 Απριλίου 1941 την Αθήνα.
 - Τελευταία κυριεύσαν την Κρήτη
- } **Γερμανική Κατοχή 1941-1944.**

Κρήτη: Γερμανοί αλεξιπτωτιστές αποβιβάστηκαν στο νησί. Η μάχη κράτησε 10 μέρες. Η Κρήτη έπεσε στα χέρια των Γερμανών αλλά οι Γερμανοί υπέστησαν βαρύτερες απώλειες.

Λήξη Β΄ παγκοσμίου πολέμου (1945): Νίκη Συμμάχων (Αγγλία- Γαλλία- Ρωσία- Αμερική).

Συνέπειες που προκάλεσαν αποτροπιασμό:

- Εκατομμύρια άνθρωποι σκοτώθηκαν.
- Τεράστιες υλικές ζημιές σε όλες τις χώρες που συμμετείχαν.
- Ολοκαύτωμα (εξόντωση χιλιάδων) των Εβραίων από Γερμανούς ναζί στα ναζιστικά στρατόπεδα συγκεντρώσεων (χώροι εργασίας και εκτέλεσης Εβραίων).
- Ατομικές βόμβες στη Χιροσίμα και το Ναγκασάκι (ιαπωνικές πόλεις) από τους Αμερικανούς.

Ερωτήσεις

1. Γιατί οι Γερμανοί επιτέθηκαν στα Βαλκάνια και όχι στη ΕΣΣΔ;
2. Πότε οι Έλληνες εγκαταλείπουν τη ουδέτερη στάση τους;
3. Γιατί ο ελληνικός στρατός δεν μπορούσε να ανταπεξέλθει;
4. Πότε αρχίζει η Γερμανική κατοχή στην Ελλάδα; Ποιες περιοχές κατέλαβαν σταδιακά οι Γερμανοί; Που δυσκολεύτηκαν περισσότερο;
5. Πότε λήγει ο Β΄ παγκόσμιος πόλεμος και με ποιο αποτέλεσμα;
6. Ποιες ενέργειες που έγιναν στη διάρκεια του Β΄ παγκοσμίου πολέμου προκάλεσαν τον ανθρώπινο αποτροπιασμό;

Κεφάλαιο Ε9: Μια δεκαετία αγώνων και θυσιών για την ελευθερία (1941-1949)

Γερμανοί κατακτητές ⇨ Κράτησαν την Αθήνα, την Κεντρική Μακεδονία και την Κρήτη. Τα υπόλοιπα μέρη της Ελλάδας τα παραχώρησαν σε Βούλγαρους και Ιταλούς (σύμμαχοί τους).

Τριπλή Κατοχή: Γερμανία- Ιταλία- Βουλγαρία

- Η πείνα θέριζε τους κατοίκους στις μεγάλες πόλεις (πολλά θύματα).

30 Μαΐου 1941 ⇨ 2 φοιτητές (Μανώλης Γλέζος & Απόστολος Σάντας) κατέβασαν τη γερμανική σημαία από τον ιστό της Ακρόπολης (πληρώθηκε το γόητρο των Γερμανών).

3 αντιστασιακές ελληνικές οργανώσεις:

1. Ε.Α.Μ/ Ε.Λ.Α.Σ (σε όλη τη χώρα).2. Ε.Δ.Ε.Σ (Ηπειρος).3. Ε.Κ.Κ.Α	} Ανατίναξη γέφυρας Γοργοποτάμου-
καθυστέρησαν τον ανεφοδιασμό των
στρατευμάτων του Άξονα στη Αφρική. |
|--|--|

Αντίποινα Γερμανών:

- Τρομοκρατία πολιτών.
- Κάψιμο χωριών (Καλάβρυτα, Δίστομο, Μεσόβουνο).
- Μαζικές εκτελέσεις Ελλήνων.

1944 ⇨ Λήξη τετραετούς Κατοχής- Επιστροφή της Ελληνικής Κυβέρνησης στην Ελλάδα από τη Μέση Ανατολή – Απελευθέρωση.

Διχασμός στην Ελλάδα:

- Βασιλιάς- Αναγνωρισμένη από τους Συμμάχους Ελληνική Κυβέρνηση.
- Ε.Α.Μ. (είχε σχηματίσει δική του κυβέρνηση στην ορεινή Ελλάδα).

Αποτέλεσμα: Εμφύλιος πόλεμος (1946- 1949)

- Κράτησε 3 χρόνια.
- Ήττα δημοκρατικού στρατού (στρατός που δημιουργήθηκε από το ΚΚΕ την περίοδο του εμφυλίου πολέμου).
- Χιλιάδες θύματα και καταστροφές. Έλληνες αλληλοσιστώθηκαν.
- Πολλοί έφυγαν πρόσφυγες.
- Δημιούργησε βαθιά τραύματα στην ελληνική κοινωνία.

Ερωτήσεις

1. Ποια η τύχη των εδαφών του ελληνικού κράτους κατά τη γερμανική κατοχή;
2. Τι εννοούμε όταν λέμε «τριπλή Κατοχή»; Ποια δεινά έφερε;
3. Τι έκαναν οι 2 φοιτητές την περίοδο της Κατοχής;
4. Ποιες αντιστασιακές οργανώσεις ιδρύθηκαν; Ποιο το πιο σημαντικό τους κατόρθωμα;
5. Πως «απάντησαν» οι Γερμανοί στην αντίσταση των Ελλήνων;
6. Πότε έληξε η Κατοχή;
7. Γιατί διχάστηκε η Ελλάδα- ποιες οι αντίπαλες παρατάξεις;
8. Ποιες οι συνέπειες του εμφυλίου πολέμου;

Κεφάλαιο Ε10: Η μεταπολεμική ανασυγκρότηση της Ελλάδας (1950-1974)

Προβλήματα της Ελλάδας μετά τον εμφύλιο:

1. Η χώρα είχε ερειπωθεί.
2. Χιλιάδες νεκροί.
3. Το μίσος που δημιούργησε ο εμφύλιος δεν είχε ξεπεραστεί.
4. Κακές σχέσεις με Αλβανία, Βουλγαρία και Γιουγκοσλαβία (φόβος για Μακεδονία και Θράκη).

NATO = Βορειοατλαντικό Σύμφωνο (ιδρύθηκε με πρωτοβουλία των Αμερικανών ως αντίπαλο δέος της Σοβιετικής Ένωσης στην Ευρώπη).

- Ένταξη της Ελλάδας στο NATO για να:
 1. Προστατεύσει τα εδάφη της.
 2. Προσεγγίσει τις χώρες της Δύσης.

Αποτέλεσμα ένταξης Ελλάδας στο NATO:

1. Βελτίωση σχέσεων με Γιουγκοσλαβία και Βουλγαρία.
2. Επιδείνωση σχέσεων με Τουρκία (Κύπρος). **Σεπτεμβριανά** (διώξεις Ελλήνων στην Κων/πολη από Τούρκους).

Εκλογές 1956 ⇔ Ψήφισαν για πρώτη φορά και γυναίκες- Εκλέχτηκε πρωθυπουργός ο **Κων. Καραμανλής** (από τις Σέρρες), ο οποίος στα 8 χρόνια πρωθυπουργίας επεδίωξε:

- Βελτίωση σχέσεων με Η.Π.Α. και Μ. Βρετανία & λύση στο Κυπριακό.

1963-1965: **Γεώργιος Παπανδρέου** (πρωθυπουργός- Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση).

Άνθησε η Αστυφιλία (συγκέντρωση κατοίκων στις πόλεις για εύρεση εργασίας, κατασκευή πολυκατοικιών, ανάπτυξη βιομηχανίας): **λόγοι**:

- Εμφύλιος πόλεμος, φτώχεια και δύσκολες συνθήκες ζωής στην ύπαιθρο.

Δύσκολες συνθήκες ζωής ⇔ μετανάστευση σε Αυστραλία και χώρες της Ευρώπης.

Δικτατορία (1967): Ομάδα στρατιωτικών με επικεφαλής τον Γεώργιο Παπαδόπουλο.

- Πολλοί πολίτες έφυγαν στο εξωτερικό.
- Οργανώθηκαν εξεγέρσεις από φοιτητές και πολίτες (Πολυτεχνείο 1973).
- Κατέρρευσε το 1974 (Εισβολή Τούρκων στην Κύπρο).
- Αποκατάσταση της δημοκρατίας με πρωθυπουργό τον Κ. Καραμανλή (κυβέρνηση εθνικής ενότητας).

Ερωτήσεις

1. Ποια προβλήματα είχε να αντιμετωπίσει η Ελλάδα μετά τον εμφύλιο πόλεμο;
2. Τι είναι το NATO και γιατί εντάχθηκε η Ελλάδα σε αυτό;
3. Ποιος εκλέχτηκε πρωθυπουργός το 1956 και τι επεδίωξε να κάνει;
4. Τι είναι η αστυφιλία και για ποιους λόγους άνθησε εκείνη την εποχή;
5. Τι συνέβη το 1967 και πως αντέδρασαν οι πολίτες;
6. Πόσα χρόνια διήρκεσε η δικτατορία και πότε αποκαταστάθηκε η δημοκρατία;
7. Γιατί πολύς κόσμος μετανάστευσε στην Αυστραλία και αλλού;

Κεφάλαιο Ε11: Το Κυπριακό Ζήτημα

Κύπρος:

- Από το 1571 κυριεύθηκε από τους Οθωμανούς.
- Το 1878 η Τουρκία παραχωρεί την Κύπρο στη Μεγάλη Βρετανία.
- Στο νησί ζούσαν πολλοί Ελληνοκύπριοι που διεκδικούσαν την ελευθερία τους.
- Οι ελληνικές κυβερνήσεις και οι Ελληνοκύπριοι μετά το Β' παγκόσμιο πόλεμο ζητούν την ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα.

Κυπριακός Αγώνας = αγώνας για την ανεξαρτησία της Κύπρου και ένωσή της με την Ελλάδα.

- Πρωτεργάτης: Αρχιεπίσκοπος Μακάριος. **Αίτημα:** απαλλαγή από τη Βρετανική κυριαρχία.

Ε.Ο.Κ.Α.(= Εθνική Οργάνωση Κυπρίων Αγωνιστών):

- Το 1955 αναλαμβάνει στρατιωτική και πολιτική δράση.
- Γεώργιος Γρίβας (Διγενής)- Αρχηγός.

Αντίποινα Τούρκων: Κατέστρεψαν στην Κων/πολη πολλά ελληνικά καταστήματα και εκκλησίες.

Μεγάλη Βρετανία ⇔ Δέχεται να αναγνωρίσει την ανεξαρτησία της Κύπρου με την προϋπόθεση να δημιουργηθούν στο νησί 2 στρατιωτικές βάσεις.

Ανεξαρτησία Κύπρου (1960)- Συνθήκη Λονδίνου και Ζυρίχης. – Τουρκία και Ελλάδα είχαν το δικαίωμα να διατηρούν στρατό στο νησί. **Μακάριος:** 1^{ος} πρόεδρος Κυπριακής Δημοκρατίας.

Παρουσία δυνάμεων του Ο.Η.Ε. ⇔ Ρόλος διαιτητή ανάμεσα σε Τουρκοκύπριους και Ελληνοκύπριους οι οποίοι συγκρούονταν συνεχώς.

Αίτια κατάκτησης της Κύπρου από τους Τούρκους:

1. Ανακλήθηκε η ελληνική μεραρχία (σώμα στρατού) από την Κύπρο με εντολή της Χούντας.
2. Επιδεινώθηκαν οι σχέσεις του Μακαρίου με τους δικτάτορες.
3. Η Χούντα το 1974 ανέτρεψε (έβγαλε από πρόεδρο) τον Μακάριο.

Συνέπειες:

1. Σχέδιο Αττίλας = εισβολή των Τούρκων στρατιωτών και κατάληψη του βόρειου τμήματος του νησιού.
2. Οι Τούρκοι κατέλαβαν το 37% της Κύπρου.
3. Πολλοί Ελληνοκύπριοι εκδιώχτηκαν από τα σπίτια τους.
4. Στο τμήμα που κατέκτησαν σχημάτισαν ένα ψευδοκράτος το οποίο όμως δεν αναγνωρίστηκε από τη διεθνή κοινότητα.

1η Μαΐου 2004 ⇔ Ένταξη της Κύπρου στην Ε.Ε.

Λευκωσία (πρωτεύουσα Κύπρου): Η μόνη διαιρεμένη πρωτεύουσα της Ευρώπης (η Πράσινη Γραμμή χωρίζει τους Ελληνοκύπριους από τους Τουρκοκύπριους).

Ερωτήσεις

1. Τι γνωρίζετε για την Κύπρο ιστορικά;
2. Τι ήταν ο Κυπριακός Αγώνας;
3. Τι ήταν η Ε.Ο.Κ.Α. και ποια τα αντίποινα των Τούρκων;
4. Ποια η στάση της Μ. Βρετανίας και πότε ανακηρύχτηκε ανεξάρτητη η Κύπρος;
5. Γιατί κατακτήθηκε η Κύπρος από τους Τούρκους;
6. Ποιες συνέπειες έφερε η κατάκτηση της Κύπρου;
7. Γιατί υπάρχουν δυνάμεις του Ο.Η.Ε στη Λευκωσία;

Κεφάλαιο Ε12: Η Ελλάδα και η ευρωπαϊκή της πορεία

Μεταπολίτευση = η περίοδος από την αποκατάσταση της δημοκρατίας (1974) μέχρι σήμερα.

- Ενισχύθηκαν οι δημοκρατικοί θεσμοί και οι διεθνείς σχέσεις.
- Προσπάθεια για εκσυγχρονισμό της χώρας.
- Προσπάθεια για βελτίωση της ποιότητας ζωής των Ελλήνων πολιτών (βελτίωση βιοτικού επιπέδου).
- Πνευματική άνθηση (Βραβείο Νόμπελ λογοτεχνίας σε Ελύτη και Σεφέρη).
- Προώθηση της ευρωπαϊκής πορείας της χώρας.

Ε.Ο.Κ. = Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα

- Ιδρύθηκε το 1957.
- Αποτελούνταν αρχικά από 6 κράτη.
- Η Ελλάδα εντάχθηκε το 1981.

Ε.Ε. = Ευρωπαϊκή Ένωση (1993).

- Μετεξέλιξη της Ε.Ο.Κ.
- Σήμερα αποτελείται από 27 κράτη- μέλη.
- Χρήση κοινού νομίσματος (Ο.Ν.Ε.- ένταξη της Ελλάδας το 2001).
- **Στόχοι:**
 1. Ενίσχυση των δημοκρατικών ελευθεριών.
 2. Καταπολέμηση της ανεργίας.
 3. Εξάλειψη των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων.
 4. Βελτίωση της εκπαίδευσης.
 5. Σεβασμός στο περιβάλλον.

Ψυχρός Πόλεμος = η περίοδος από τη λήξη του Β' παγκοσμίου πολέμου μέχρι το τέλος της δεκαετίας του 1980.

- Η.Π.Α. και Ε.Σ.Σ.Δ κυριαρχούν παγκοσμίως.
- Μεγάλη αντιπαλότητα μεταξύ Η.Π.Α. και Ε.Σ.Σ.Δ.

Ερωτήσεις

1. Τι εννοούμε όταν λέμε Μεταπολίτευση και ποια τα χαρακτηριστικά της περιόδου αυτής;
2. Τι γνωρίζετε για την Ε.Ο.Κ.;
3. Τι είναι η Ε.Ε., από πόσα μέλη αποτελείται και ποιοι οι στόχοι που έθεσε;
4. Πότε μπήκε η Ελλάδα στην Ε.Ο.Κ., στην Ε.Ε. και στην Ο.Ν.Ε.;
5. Τι εννοούμε όταν λέμε «Ψυχρός Πόλεμος»;
6. Οι στόχοι που έθεσε η Ε.Ε. πιστεύετε ότι έχουν εκπληρωθεί;